

לקוטי תורה • פרשת בהעלותך • מאמר 6

ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה...

”ראיתי, והנה מנורת זהב כולה,
וגולה על ראשה...” (זכריה ד:ב)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/6)

1 **ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה כו'. הנה נרות נקי נשמות כמ"ש נר**

ה' נשמת אדם, ושבעה נרותיה הם נשמות השבעה רועים

"ראיתי, והנה מנורת זהב כולה, וגולה על ראשה, ושבעה נרותיה עליה" וכו'. הנרות נקראים נשמות, כמו שכתוב: "נר ה' נשמת אדם"; ו"שבעה נרותיה" הם נשמות שבעת הרועים,

שהם המשפיעים אלקות לכללות נשמות ישראל כי הנה לית מחשבה תפיסא ביה אלא ע"י השבעה רועים כמ"ש במ"א.

שהם המשפיעים אלקות לכללות נשמות ישראל. שכן "לית מחשבה תפיסא ביה" אלא באמצעות שבעת הרועים, כפי שמבואר במקום אחר.

(ועיין מענין שבעה רועים ברבות נשא) (ר"פ י"ד) שהביאו מפסוק והקמנו עליו שבעה רועים (במיכה ס"י ה' ד')

(ולענין שבעת הרועים, ראו במדרש רבה, נשא) (תחילת פרק י"ד), המביא זאת מן הפסוק "והקמנו עליו שבעה רועים" (במיכה, פרק ה', פסוק ד');

ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה ס"פ אם חומה היא ובמדרש (איכה ס"ו ג') בפסוק פרש רשת לרגלי ושם משמע דקאי על לע"ל [לעתיד לבוא].

וכן בשיר השירים רבה, בסוף הפרשה "אם חומה היא"; ובמדרש (איכה, ס"ו ג') על הפסוק "פרש רשת לרגלי", ומשם משתמע שהכוונה לעתיד לבוא.

וכ"ה פ"ה דסוכה (דני"ב ע"ב) וע"ש בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י] מ"ש כמדומה לי כו' והוא מפורש בשה"ש [בשיר השירים] רבה שם.

וכן הוא בפרק ה' של סוכה (דף נ"ב ע"ב); ועיינו שם בפירוש רש"י, במה שכתב: "כמדומה לי" וכו'; והדברים מפורשים בשיר השירים רבה שם.

ויש להעיר לזה מענין מ"ש ע"פ והניף ידו על הנהר כו' והכהו לשבעה נחלים שהוא ענין התגלות ז"ת [ז'] תחתונות [דע"י] [דעתיק יומין]

ובהקשר זה יש להעיר על העניין המבואר על הפסוק "והניף ידו על הנהר" וכו', "והכהו לשבעה נחלים", שהוא גילוי שבע הספירות התחתונות של עתיק יומין.

והיינו כי בנהר היוצא מעדן ומשם יפרד כו' אבל ע"י והניף ידו על הנהר כו'
והיינו, שעל הנהר היוצא מעדן נאמר "ומשם יפרד" וכו'; אבל על ידי "והניף ידו על הנהר" וכו',

יהיה גם למטה גילוי הביטול כמו למעלה וזהו ענין והכחו לשבעה נחלים ע"ד מ"ש ונחל עדניך תשקם
(בתלים ס"י ל"ו)

יהיה גילוי הביטול גם למטה, כמו למעלה. וזהו ענין "והכחו לשבעה נחלים", על דרך מה שכתוב: "ונחל עדניך
תשקם" (בתהילים, פרק ל"ו):

דהיינו נחל הנמשך מבחי' עדן עצמו שהיא למעלה ממדרגת נהר כו' וע"ד נחל איתן שנת' [שנתבאר] במ"א
נחל הנמשך מבחי' איתן כו'.

כלומר, נחל הנמשך מבחינת עדן עצמה, שהיא למעלה ממדרגת נהר וכו'; וכעין "נחל איתן" [נחל אדיר], שנתבאר
במקום אחר [כ]נחל הנמשך מבחינת איתן וכו'.

ועמ"ש מזה בביאור ע"פ בהעלותך כו' וזהו ע"ד בעבר הנהר ישבו אבותיכם כמ"ש ע"פ אם בחקתי
תלכו. וכללות נש"י [נשמות ישראל] נק' בשם מנורה מנורת זהב כולה ע"ש כולך יפה רעיתי.

ועיין במה שנתבאר על הפסוק "בהעלותך" וכו'. וזהו על דרך "בעבר הנהר ישבו אבותיכם", כפי שנתבאר על הפסוק
"אם בחוקתי תלכו". וכללות נשמות ישראל נקראת בשם מנורה, "מנורת זהב כולה", על שם "כולך יפה רעיתי".

והנה במ"א אמרו במדרש דקאי על לע"ל [לעתיד לבוא] והוא ברכות אמור ס"פ ל"ב לפי שבעוה"ז יש בהן
פסולת

והנה, במקום אחר אמרו במדרש שהכוונה היא לעתיד לבוא. כך נאמר במדרש רבה, אמור, סוף פרק לב: "מפני
שבעולם הזה יש בהן פסולת,

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] אמר זכריה כו' מנורת זהב כולה. וכ"ה בש"ש [בשיר השירים] רבה ע"פ כולך יפה
רעיתי.

אבל לעתיד לבוא אמר זכריה וכו': "מנורת זהב כולה". וכך נאמר גם בשיר השירים רבה על הפסוק "כולך יפה
רעיתי".

ובמ"א אמרו (ברבות נשא פי י"ג) לפי שירמיה אומר כסף נמאס קראו להם ויחזקאל קורא אותם סיגים בן אדם היו לי בית ישראל לסיג וגו'

ובמקום אחר אמרו (במדרש רבה, נשא, פרק יג): "מפני שירמיהו אומר: 'כסף נמאס קראו להם', ויחזקאל קורא להם סיגים: 'בן אדם, היו לי בית ישראל לסיג' וכו',

בא זכריה ואמר ראיתי והנה מנורת זהב כולה. של זהב היא כולה לקיים מ"ש כולך יפה רעיתי.

בא זכריה ואמר: "ראיתי והנה מנורת זהב כולה": כולה זהב, כדי לקיים את הכתוב "כולך יפה רעייתי".

מזה משמע דקאי ג"כ על זמן עכשיו דהא ודאי ירמיה ויחזקאל לא כיוונו כ"א על זמן דעכשיו ולא אלע"ל [על לעתיד לבוא] וא"כ ע"ז בא זכריה ואמר מנורת זהב כולה כו'.

מכאן משמע שהכוונה היא גם לזמן הזה. הרי ודאי שירמיהו ויחזקאל התכוונו רק לזמנם, ולא לעתיד לבוא; ואם כן, על כך בא זכריה ואמר: "מנורת זהב כולה" וכו'.

2 וצריך להבין באמת מדוע ירמיה ויחזקאל אמרו כן. וזכריה אמר מנורת זהב כולה. דהיינו כולך יפה.

כעת צריך להבין: מדוע, באמת, אמרו ירמיהו ויחזקאל כך, ואילו זכריה אמר: "מנורת זהב כולה", כלומר: "כולך יפה"?

ויש להקדים תחלה ענין מה שנקראו כנ"י [כנסת ישראל] מנורה כי כמו שהמנורה היא מקשה אי תעשה המנורה שע"י המקשה שמקשים אותה נעשה מה

תחילה יש להקדים ולבאר מדוע נקראת כנסת ישראל מנורה. כשם שהמנורה היא "מקשה אחת" — "מקשה תיעשה המנורה" — כך, באמצעות ההקשה שמכים בה ומעצבים אותה, נוצר מצב שמה

שלמעלה למטה ומה שלמטה למעלה ונתערב הכל עליון בתחתון ותחתון בעליון, כך כל ישראל ערבים זה בזה כלומר מעורבים זה בזה כי אתם קרוים אדם,

שהיה למעלה יורד למטה, ומה שהיה למטה עולה למעלה, והכול מתערבב — העליון בתחתון והתחתון בעליון. כך גם "כל ישראל ערבים זה בזה", כלומר, מעורבים זה בזה. שהרי "אתם קרויים אדם":

כמו האדם שיש לו ראש ורגל והראש מקבל חיות גם מהרגל שצריך לו. כך כל ישראל ביחד הם נק' אדם אחד קומה אחת.

כשם שלאדם יש ראש ורגל, והראש מקבל חיות גם מן הרגל, שהוא זקוק לה, כך כל ישראל יחד נקראים אדם אחד, קומה אחת.

3 וכמ"ש מזה ע"פ והארץ הדום רגלי בד"ה השמים כסאי. ובד"ה אתם נצבים היום כולכם. וזהו ע"ד ירכה

עד פרח מקשה היא ירכה אלו הם מדרגות התחתונות ופרחה הם בחי' עליונות

וכפי שמוסבר בעניין זה על הפסוק "והארץ הדום רגלי", במאמר הפותח במילים "השמים כסאי", וכן במאמר הפותח במילים "אתם ניצבים היום כולכם". וזהו "עד ירכה עד פרח מקשה היא": "ירכה" — אלו המדרגות התחתונות, ו"פרחה" — אלו המדרגות העליונות.

(ע"ד יציץ ופרח ישראל. הרי הפרח זהו בחי' ישראל כי שרית עם אלקים ועיין ברבות ס"פ וישב ע"פ

והיא כפורחת כו' גם ע"ד שע"י אהוי"ר [אהבה ויראה] פרח לעילא כו')

(על דרך "יציץ ופרח ישראל": נמצא שהפרח הוא בחינת ישראל, "כי שרית עם אלקים"; ועיינו במדרש רבה, בסוף פרשת וישב, על הפסוק "והיא כפורחת" וכו'; וכן על דרך [המאמר] שעל ידי אהבה ויראה "פרחה לעילא" וכו';

משא"כ בחי' ירכה ועכ"ז [ועם כל זה] כתיב חמוקי ירכיך כמו חלאים, ועמ"ש סדי"ה מה יפו פעמיך בנעלים לפי שיש מעלה ברגל ובירך מה שאינו בראש וכענין זבולן קודם ליששכר וזהו ענין מקשה א')

מה שאין כן בבחינת "ירכה". ואף על פי כן נאמר: "חמוקי ירכיך כמו חלאים"; ועיינו במה שנכתב בסוף המאמר הפותח במילים "מה יפו פעמיך בנעלים", שיש מעלה ברגל ובירך שאינה בראש, וכמו בעניין זבולן שקודם ליששכר; וזהו ענין "מקשה"):

כולם מקשה א', וכולם מקבלים משבעה הנרות העליונות הם ז' רועים הנ"ל כל חד וחד לפום מדרגתו ולפום שעורא דיליה (מענין מקשה תעשה נז' [נזכר] בזח"א [בזהר חלק א] דף ע"ד א' ח"ב [חלק ב'] קנ"ח א'):

כולם מקשה אחת, וכולם מקבלים משבעת הנרות העליונים, שהם שבעת הרועים שהוזכרו לעיל, כל אחד ואחד לפי מדרגתו ולפי מידתו. (עניין "מקשה תעשה" נזכר בזהר, חלק א, דף עד ע"א, [ו] חלק ב, דף קנח ע"א).

4 קיצור. נרות נק' נשמות ענין שזכריה אמר מנורת זהב כולה ולא כירמיה ויחזקאל לפי' א' קאי גם אזמן

דעכשיו.

סיכום. הנרות נקראים נשמות. עניינו של דברי זכריה "מנורת זהב כולה", ולא כפי שאמרו ירמיהו ויחזקאל: לפי פירוש אחד, הדברים מתייחסים גם לזמן הזה.

ענין מקשה תעשה ירכה ופרחה. ופרח ישראל חמוקי ירכיך זבולן ויששכר. ראש ורגל. וכולם מקבלים משבעה נרותיה

עניין "מקשה תעשה": "ירכה" ו"פרחה"; "ויפרח ישראל"; "חמוקי ירכיך"; זבולן ויששכר; ראש ורגל. וכולם מקבלים מ"שבעת נרותיה",

שהם שבעה רועים ששרשם גבוה מאד מבחי' בעבר הנהר כו' והכהו לשבעה נחלים כו' נחל עדניך ואז לא יהיה ומשם יפרד כו' כמ"ש במ"א:

שהם שבעת הרועים, ששרשם גבוה מאד, מבחינת "בעבר הנהר" וכו'; "והכהו לשבעה נחלים" וכו'; "נחל עדניך"; ואז לא יהיה "ומשם יפרד" וכו', כפי שנתבאר במקום אחר.

5 ב והנה המצות קרויים ג"כ נרות כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור וגם כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] שהם רמ"ח אברים דמלכא עם תרין דרועין הם גימטריא נר וכמ"ש מזה בד"ה והיה לכם לציצית.

2. והנה גם המצוות נקראות נרות, כמו שנאמר: "כי נר מצוה ותורה אור". ועוד, רמ"ח מצוות עשה, שהן רמ"ח איברי המלך, יחד עם שתי הזרועות, עולות בגימטריה נר; וכפי שמבואר על כך במאמר הפותח במילים "והיה לכם לציצית".

והענין כי בלשון תורה נק' נר הכלי שבתוכה השמן והפתילה כמ"ש נרות המערכה ואת כל כליה, וגם השמן ופתילה עצמן קרויים נר כמ"ש בהיטיבו את הנרות והיינו הטבת השמן והפתילה.

והענין הוא שבלשון התורה נקרא נר הכלי שבתוכו נמצאים השמן והפתילה, כמו שנאמר: "נרות המערכה ואת כל כליה". גם השמן והפתילה עצמם נקראים נר, כמו שנאמר: "בהיטיבו את הנרות", והכוונה היא להטבת השמן והפתילה.

6 והנה נש"י [נשמות ישראל] נק' ע"ש כלי הנר שהוא בית קיבול לקבל בו את השמן והפתילה, כך הנשמות הם כלי קיבול לקבל המצות שהם בחי' השמן והפתילה שקרויים נר מצוה.

הנה, נשמות ישראל נקראות [נרות] על שם כלי הנר, שהוא כלי קיבול לקבלת השמן והפתילה. כך הנשמות הן כלי קיבול לקבלת המצוות, שהן בחינת השמן והפתילה, שעליהן נאמר "נר מצוה".

אבל ותורה אור שהאור אינו עולה בשם אור אלא ע"י שנאחז בשמן ופתילה, ולפי ריבוי השמן והפתילה כך מאיר האור שאם הפתילה מן המובחר יהיה האור רב,

אבל "ותורה אור": האור אינו נקרא "אור" אלא כשהוא נאחז בשמן ובפתילה, ובהתאם לכמות השמן והפתילה כך מאיר האור. אם הפתילה תהיה מן המובחרות, האור יהיה גדול;

וכן אם יהיה הרבה שמן יהיה האור נמשך משך זמן יותר, וכן אם יהיה ריבוי פתילות יהיה תוספת ריבוי האור,

וכך גם, אם יהיה שמן רב, האור ימשך זמן רב יותר; וכן, אם יהיו פתילות רבות, האור יגדל.

והרי עיקר גילוי האור הוא ע"י השמן והפתילה, כך התורה היא פי' וביאור המצות כמו למשל על מצות שבת יש מסכת שבת

הרי שעיקר גילוי האור נעשה באמצעות השמן והפתילה. כך התורה היא פירוש וביאור של המצוות: למשל, על מצוות שבת יש מסכת שבת,

ועל מצות פסח יש מסכת פסחים כך עד"מ כל התורה הוא אור וגילוי המצוה כיצד נעשית. ועל מצוות פסח יש מסכת פסחים. כך, על דרך משל, כל התורה היא האור והגילוי של המצווה — כיצד מקיימים אותה.

7 והנה כמו שהוא בגשמיות כך הוא ברוחניות. כי המצות הם רצון העליון ב"ה ומלובש בהם עונג העליון כמ"ש ריח ניחוח להוי'.

והנה, כפי שהדבר בגשמיות, כך הוא גם ברוחניות. המצוות הן הרצון העליון, ברוך הוא, והתענוג העליון מלובש בהן, כמו שכתוב: "ריח ניחוח להי'".

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, שהתענוג נמשך לפי הרצון שבמה שאדם רוצה נמשך בו התענוג ולהיפך במה

וחכמינו ז"ל אמרו: "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני". התענוג נמשך לפי הרצון: בדבר שאדם רוצה, נמשך בו תענוג; ולהפך, בדבר

שהוא נגד רצונו מקבל ממנו צער שהוא היפך התענוג, ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הנרות. שהוא נגד רצונו, הוא חש צער, שהוא היפכו של התענוג. ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "בהעלותך את הנרות".

ונמצא שבח"י הרצון יש בו בחי' התלבשות התענוג (עמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון ובד"ה וכבואה לפני המלך).

נמצא שבבחינת הרצון יש בחינה של התלבשות התענוג (ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "ואהיה אצלו אמון" ובמאמר המתחיל "וכבואה לפני המלך").

ולכך צריך האדם לעשות המצוה בשמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל,

לכן על האדם לקיים את המצווה בשמחה, כמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל".

כי השמחה היא התגלות התענוג שהענוג כשבא לידי גילוי אז נולדה ונתהוה השמחה בהתגלות הלב וכל מה שיש גילוי תענוג יותר הוא שש ושמח יותר כמ"ש מזה בד"ה שוש אשיש בהוי".

כי השמחה היא גילוי התענוג: כאשר התענוג בא לידי גילוי, נולדת ונוצרת שמחה, המתגלית בלב; וככל שגילוי התענוג גדול יותר, כך האדם שש ושמח יותר, כמו שמוסבר על כך במאמר המתחיל "שוש אשיש בהוי".

8 ופי' מרוב כל אינו פי' מכל תענוגי עוה"ז בלבד, כי זהו פשיטא שהרי כל תענוגי עוה"ז אינן אלא פסולת ממה שנפלו בשבירת הכלים.

"יותר מכל השפע" אינו פירושו יותר מכל תענוגות העולם הזה בלבד, שהרי זה מובן מאליו: כל תענוגות העולם הזה אינם אלא פסולת ממה שנפל בשבירת הכלים.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על ר"ע [רבי עקיבא] כשהיה ק"ך מילין מכרך גדול של רומי ושמע קול הקריה הומה בחדוה ושמחה רבה ר"א [רבי אלעזר] ור"י [ורבינו יצחק] בכו

ולכן אמרו חז"ל על רבי עקיבא, כשהיה במרחק מאה ועשרים מיל מן העיר הגדולה רומי ושמע את קול העיר ההומה בשמחה ובחדוה גדולה, שרבי אלעזר ורבי יהושע בכו;

אבל ר"ע [רבי עקיבא] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שאם זה התענוג נמשך אפי' [אפילו] לעוברי רצונו כו'.

אבל רבי עקיבא צחק ואמר: "אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה!" כלומר, אם התענוג הזה מגיע אפילו למי שעוברים על רצונו, וכו'.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' והמזל מקבל מע' שרים כו'

כמאמר חז"ל: "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה" וכו', והמזל מקבל משבעים שרים וכו',

שהם מקבלים משמרי אופנים בחיי שמרים ופסולת ומזה משפיעים כל תענוגי עוה"ז, ואין ערוך לפנימיות החיות

והם מקבלים משמרי האופנים — בחינה של שמרים ופסולת — ומזה הם משפיעים את כל תענוגות העולם הזה. ואין ערוך לפנימיות החיות,

שהוא זיו השכינה המתגלה בגי'ע [בגן עדן] שצדיקים יוש בים ונהנים מזיו השכינה עד שאמרו מוטב לידייניה וליתי לעלמא דאתי, לפי שכל יסורי גיהנם כדאי לו בשביל שיקבל אח"כ עונג העליון הנמשך מזיו השכינה

שהיא זיו השכינה המתגלה בגן עדן, שם "הצדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה"; עד שאמרו: "מוטב שיידון ויבוא לעולם הבא", שהרי כדאי לו לסבול את כל ייסורי הגיהנום כדי לקבל אחר כך את התענוג העליון הנמשך מזיו השכינה.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם לעוברי רצונו כך שנמשך כ"כ [כל כך] תענוג גדול בשפע השמרים והפסולת כש"כ [כל שכן] שיומשך תענוג גדול בהגלות נגלות ענג העליון מזיו השכינה לעי"ל [לעתידי לבוא].

ולכן אמרו חז"ל: "אם לעוברי רצונו כך" — אם נמשך תענוג גדול כל כך בשפע של השמרים והפסולת, על אחת כמה וכמה שיימשך תענוג גדול כאשר יתגלה בגלוי התענוג העליון מזיו השכינה לעתידי לבוא.

9 והנה כמה גדול השמחה והתענוג המתגלה מזיו השכינה אפילו בגי'ע [בגן עדן] התחתון עד שאמרו מוטב דלידייני כו'

והנה, כמה גדולה השמחה והתענוג שמתגלים מזיו השכינה אפילו בגן עדן התחתון, עד שאמרו: "מוטב שיידון וכו'";

כ"ש [כל שכן] בגי'ע [בגן עדן] העליון שהוא למעלה מעלה מגי'ע [מגן עדן] התחתון עד שצריך לטבול בנהר דינור לגי'ע [לגן עדן] העליון ויש כמה מיני גי'ע [גן עדן] במדרגות גדולות עד רום המעלות ובכולם יש בחיי נהר דינור בין זה לזה עד רום המעלות.

קל וחומר שבגן עדן העליון, שהוא גבוה הרבה, הרבה מעל גן עדן התחתון, עד שהנשמה צריכה לטבול בנהר דינור [כדי להיכנס ל]גן עדן העליון. ויש מיני גן עדן רבים, במדרגות גדולות, עד רום המעלות; ובכולם יש בחינת נהר דינור בין מדרגה אחת לבאה אחריה, עד רום המעלות.

10 וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב [בעולם

הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו'.

וזהו [פירוש] דברי חז"ל: "תלמידי חכמים אין להם מנוחה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: ילכו מחיל אל חיל" וכו'.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה וקדושים הם הנשמות שיש להם עליות סלה בלי גבול ותכלית ומתענגים עונג למעלה מענג עד אין קץ,

וזהו "וקדושים בכל יום יהללוך סלה": ה"קדושים" הם הנשמות, שיש להן עליות "סלה", בלי גבול ותכלית, והן מתענגות בתענוג שלמעלה מתענוג, עד אין קץ.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סנהדרין דף ק' סע"א [סוף עמוד א] ובמשנה סוף עוקצין) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש (במשלי ס"י ח' כ"א), כי כדי שיקבל תענוג שהוא עד

ולכן אמרו חז"ל (סנהדרין דף ק' ע"א, ובמשנה בסוף עוקצין): "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, שנאמר: להנחיל אוהבי יש" (משלי ס"י ח' כ"א). כדי שיקבל את התענוג שהוא, שהוא עד

אין קץ שאין כח בנשמה שהיא בחי' נברא יש מאין לקבל התענוג שהוא להיות נתפס ומתלבש עד שנהנין כו'

אין קץ, מאחר שאין בכוח הנשמה, שהיא בחינת נברא יש מאין, לקבל את התענוג שהוא באופן שיהיה נתפס ומתלבש בה, עד שתוכל ליהנות ממנו וכו',

לכן הוצרך להיות ש"י עולמות שהם מעלימים בהעלם אחר העלם העונג העליון שהוא עד ש"י עולמות להיות נתפס ומתלבש בכח הנשמה.

לכן הוצרכו להיות ש"י עולמות, המעלימים את התענוג העליון שהוא בהעלם אחר העלם, דרך ש"י עולמות, כדי שיהיה נתפס ומתלבש בכוח הנשמה.

(והיינו בחיי קנה חכמה קנה בינה ב"פ [בי פעמים] קנה גימטריא ש"י שמבחי חו"ב [חכמה ובינה] נמשכו עולמות אלו כו' שהם למעלה מבחי עוה"ז ששרשו מתחיל מבחי המדות שראשיתם החסד כמ"ש עולם חסד יבנה.

(וזהו בחינת "קנה חכמה, קנה בינה": פעמיים "קנה" בגימטריה ש"י, שכן עולמות אלו נמשכו מבחינת חכמה ובינה וכו'. והם למעלה מבחינת העולם הזה, ששרשו מתחיל מבחינת המדות, שהראשונה שבהן היא חסד, כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה").

משא"כ בחיי חו"ב [חכמה ובינה] הם ענין אלפים שנה שקדמה התורה לעולם שהוא למעלה מחיות העולמות ועז"נ [ועל זה נאמר] מאד עמקו מחשבותיך כו' שהם בבחי עומק שלא בא לגילוי בסדר השתלשלות

מה שאין כן בחינת חכמה ובינה, שהיא ענין אלפיים שנה שקדמה התורה לעולם, למעלה מחיות העולמות; ועל כך נאמר: "מאד עמקו מחשבותיך" וכו', שכן הן בבחינת עומק שלא בא לידי גילוי בסדר ההשתלשלות

העולמות וכמ"ש מזה באריכות בד"ה באתי לגני ומשם נמשך לעוה"ב [לעולם הבא] בחיי ש"י עולמות וזהו ענין עלמין דכסופין שנמשכו מבחי עובר לסוחר כו' כסופין לי' [לשון] כוסף ע"ד נכספה וגם כלתה נפשי כו'

של העולמות; וכמו שנתבאר על כך באריכות בד"ה "באתי לגני". ומשם נמשכת לעולם הבא בחינת ש"י עולמות. וזהו ענין עלמין דכסופין, הנמשכים מבחינת "עובר לסוחר" וכו': "כסופין" הוא מלשון כוסף, על דרך "נכספה וגם כלתה נפשי" וכו'.

גם ע"ד היכל קדה"ק [קודש הקדשים] שכנגד ג"ר [גי ראשונות] הוא למעלה משאר היכלות שכנגד ז"ת [ז' תחתונות] היכל האהבה כו' וזהו ענין להנחיל אוהבי יש מה שבאמת למעלה היש ולמטה כלא חשיב משא"כ מבחי המדות נמשך יש מאין שלמטה היש כו'.

גם בדומה להיכל קודש הקדשים, המקביל לשלוש הספירות הראשונות [ספירות] ונמצא למעלה משאר ההיכלות, המקבילים לשבע הספירות התחתונות [ספירות], כגון היכל האהבה וכו'. וזהו ענין "להנחיל אוהבי יש": שבאמת, למעלה הוא היש, ואילו למטה נחשב לאין; מה שאין כן בבחינת המדות, שממנה נמשך יש מאין, והיש הוא למטה וכו'.

ועיין מענין ש"י עולמות אלו בזח"א [בזהר חלק א] ויצא דקני"ו סע"ב [סוף עמוד ב] ע"פ לכן ישכב עמך ישכב י"ש כ"ב פי"ש היינו קנה חכמה קנה בינה הנמשך ע"י כ"ב אתוון דאורייתא.)

ובענין 310 העולמות הללו, ראו זוהר, Part I, Vayetze, folio 156, end of side b, על הפסוק "לכן ישכב עמך": "ישכב" הוא "יש" [ו] כ"ב; כלומר, יש הוא "קנה חכמה קנה בינה", הנמשך כאמצעות עשרים ושתיים אותיות (התורה).

(ודקני"ח רע"א ע"פ כי יש שכר לפעולתך ויגש דר"ו ע"א ויחי רמ"ב ב' תרומה קס"ו ב' ובע"ח [ובע"ז חיים] שט"ז פ"א בהג"ה [בהגהה] ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] בחבקוק ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' בשלח דמ"ה ע"א ובעמ"מ [ובעמק המלך] ש"א ספ"א [סוף פרק א'] ש"יג פ"ד):

(וכן Vayigash, folio 206a; ; על הפסוק "כי יש שכר לפעולתך"; Vayechi, 242b; Terumah, 166b; Etz Chaim, Sha'ar 16, chapter 1-ב; בהגהה; וב-Likkutei Torah [של האריז"ל] על Chavakuk; וב-Ramaz, Parshas Beshalach, folio 45a-ב; וב-Emek HaMelech, Sha'ar 11, end of chapter 4 [ו] Sha'ar 13, chapter 4).

11 קיצור. שנש"י [שנשמות ישראל] נקראו נר ע"ש [על שם] הכלי שבו השמן והמצות נק' נר מצוה ע"ש [על שם] השמן והפתילה. ותורה היא אור הנתלה בשמן ופתילה.

סיכום. נשמות ישראל נקראות נר על שם הכלי שמחזיק את השמן, והמצוות נקראות "נר מצווה" על שם השמן והפתילה. התורה היא האור הנתלה בשמן ופתילה.

כך ברוחניות כי המצות הם רצון העליון ומלוכש בהם ענג העליון ולכך צריך האדם לעשות המצות בשמחה שהשמחה גילוי העונג.

כך הוא גם ברוחניות: המצוות הן הרצון העליון, והתענוג העליון מלוכש בהן. לכן האדם צריך לקיים את המצוות בשמחה, שכן השמחה היא גילוי התענוג.

וצ"ל השמחה מרוב כל. ר"ע [רבי עקיבא] שחק. מוטב דלידייניה. ויש ג"ע [גן עדן] זה למעלה מזה יהללך סלה ילכו מחיל. לכן צ"ל ש"י עולמות להיות כלי לקבל העונג.

והשמחה צריכה להיות "מרוב כל". רבי עקיבא שחק. "מוטב דלידייניה". ויש גן עדן למעלה מגן עדן, בעלייה שאין לה סוף: "יהללך סלה"; "ילכו מחיל אל חיל". לכן צריכים ש"י עולמות, שיהיו כלי לקבלת התענוג.

כי העולמות נמשכו מז"ת [מז' תחתונות] עולם חסד יבנה. אבל ש"י עולמות נמשכו מקנה חכמה קנה בינה עמקו מחשבותיך וע"ד היכל קדה"ק [קודש הקדשים]:

העולמות נמשכים משבע הספירות התחתונות: "עולם חסד יבנה". אבל ש"י העולמות נמשכים מ"קנה חכמה קנה בינה", מ"עמקו מחשבותיך", ובדרך של היכל קודש הקודשים.

12 ג והנה על זה אמרה תורה מרוב כל פ"י מכל מיני עונג עד רום המעלות שנתפס ומתלבש בכח הנשמה בבחי' ש"י עולמות.

3. ועל כך אמרה התורה: "יותר מכל השפע" – כלומר, יותר מכל סוגי התענוג, עד למדרגות הגבוהות ביותר, הנתפסות ומתלבשות בכוח הנשמה בבחינת שלוש מאות ועשרה עולמות.

אבל שמחת המצוה עצמה היא למעלה מבחי' ש"י עולמות הללו שאינה מתלבשת בהם, כי המצות אבל שמחת המצוה עצמה היא למעלה ממדרגתם של שלוש מאות ועשרה עולמות אלה, שכן אינה מתלבשת בהם. שהרי המצוות

הם רצון העליון ב"ה שבהם מלובש עונג העליון ב"ה שהוא למעלה מעלה מגדר התלבושות והוא בחי' עין לא ראתה אלקים זולתך כו'

הן רצונו העליון יתברך, שבו מתלבש התענוג העליון יתברך, שהוא למעלה לאין ערוך מגדר התלבושות; וזוהי הבחינה של "עין לא ראתה אלקים זולתך" וגו'.

(כי הנה ידוע דתרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור הנמשכים מכתר עליון שהוא בחי' סוכ"ע והוא המחבר א"ס ב"ה לנאצלים ויש בו ב' בחי'.

(שהרי ידוע שתרי"ג מצוות התורה, יחד עם שבע מצוות דרבנן, הן שש מאות ועשרים עמודי אור הנמשכים מכתר עליון, שהוא בחינת סוכ"ע כל עלמין; והוא המחבר את אין סוף ברוך הוא לנאצלים [למדרגות הנאצלות]. ויש בו שתי בחינות:

הא' הבחי' העליונה שבו מה שמאיר בו אור א"ס ב"ה. והב' הבחי' תחתונה שבו מה שהוא מאיר בחי'ב [בחכמה ובינה]. וזהו ענין ש"י עולמות היינו מחצית התחתון מבחי' תר"ך.

הראשונה היא הבחינה העליונה שבו, שבה מאיר אור אין סוף ברוך הוא; והשנייה היא הבחינה התחתונה שבו, המקרינה לחכמה ובינה. וזהו ענינם של שלוש מאות ועשרה עולמות: המחצית התחתונה של מדרגת שש מאות ועשרים.

משא"כ הבחינה עליונה שבו הוא למעלה מבחי' ההתלבשות בחו"ב [בחכמה ובינה] כי חו"ג [חסד וגבורה] דא"א מתלבשים בחו"ב [בחכמה ובינה] משא"כ ג"ר [ג' ראשונות] כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ שראשי נמלא טל.

לעומת זאת, הבחינה העליונה שבו למעלה מהתלבשות בחכמה ובינה, שכן החסד והגבורה של אריך אנפין מתלבשים בחכמה ובבינה, אך לא כך שלוש הספירות הראשונות וגו'. ועיינו כמה שנכתב במקום אחר על הפסוק "שראשי נמלא טל".

וזהו ענין ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו ופ"י ברבות (משפטים) (ס"פ למ"ד) שאין העולם יכול לשמוע מהו מתן שכרן של מצות.

וזהו ענינם של הפסוקים: "ומעולם לא שמעו, לא האזינו, עין לא ראתה אלקים זולתך, יעשה למחכה לו". ומבואר במדרש רבה, (משפטים) (סוף פרק ל'), שהעולם אינו יכול לשמוע מהו שכרן של המצוות.

והיינו דלא מיבעי' [מיבעיא] בעוה"ז שהוא בעל גבול מן הארץ לרקיע ת"ק שנה ששרש התהוותו מספירות הבנין שאין יכול לקבל עכשיו הגילוי מבחי' סכ"ע [סובב כל עלמין] ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וילבש צדקה כשריון מ"ש מזה.

כלומר, מובן מאליו שעולם הזה, שהוא מוגבל — מן הארץ ועד לרקיע יש מרחק של חמש מאות שנה — ושורש התהוותו בספירות הבנין, אינו יכול לקבל כעת את הגילוי מבחינת סובב כל עלמין (ועיינו באגרת הקודש על הפסוק "וילבש צדקה כשריון", שם מבואר ענין זה);

אלא אפילו בבחי' ש"י עולמות שעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ששרשן מבחי' חו"ב [חכמה ובינה] וזהו ענין ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'

אלא שאפילו הבחינה של 310 העולמות שהקדוש ברוך הוא עתיד להנחיל לכל צדיק, ששורשם מבחינת חכמה ובינה — וזהו ענין "ביו"ד נברא העולם הבא" וכו' —

אינו יכול לקבל גילוי עצמות המצוה ממש שהוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל וזהו ענין מרב כל. אינה יכולה לקבל את גילוי עצמות המצוה ממש, שהיא בחינת 620 עמודי אור, כנוצר לעיל. וזהו ענין "מרב כל".

כי בחי' כל היינו נש"ב [נ' שערי בינה] וכ"ז [וכל זה] הוא רק בבחי' ש"י עולמות כו'. עי"ל [עוד יש לומר] בפ"י מרב כל ולכן נאמר תחת אשר כו' מרב כל.

כי בחינת "כל" היא חמישים שערי בינה, וכל זה הוא רק בבחינת 310 העולמות וכו'. ועוד אפשר לפרש את ענין "מרב כל", ולכן נאמר: "תחת אשר" וכו', "מרב כל":

פ"י כל נקי יסוד כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא כו' ונקי כל לשון כללות שכולל בתוכו כל הו"ק [הו' קצוות] וכמ"ש יקוו המים אל מקום אחד דקאי על המשכת השפע מהע"ס [מהעשר ספירות] לבחי' יסוד

כלומר, יסוד נקרא "כל", כי "כל אשר בשמים ובארץ" מתפרש "שאחיד בשמיא ובארעא" וכו'; והוא נקרא "כל", לשון כללות, מפני שהוא כולל בתוכו את כל שש הקצוות. וכמו שכתוב: "יקוו המים אל מקום אחד" — פסוק זה מתייחס להמשכת השפע מעשר הספירות לבחינת יסוד,

כמו הטפה הנמשכת מהמוח וכל האברים וע' זח"א [זהר חלק א] י"ח א' ב' מענין יקוו כו' דפ"י כנ"ל וד"ט ע"א ע"פ ואין נסתר כו'

כמו הטיפה הנמשכת מן המוח ומכל האיברים. ועיינו בזהר, חלק א, יח ע"א-ע"ב, בעניין "יקוו" וכו', המתפרש כנזכר לעיל; וכן שם, דף ט ע"א, על הפסוק "ואין נסתר" וכו'.

והמלי' המקבלת נקי' כלה וע' פע"ח [פרי עץ חיים] שער הסוכות פ"ב [פרק ב'] ע"פ מכל מלמדי ולכן בהאבות נאמר בכל מכל כל.

ומלכות, המקבלת, נקראת "כלה". ועיינו בפרי עץ חיים, שער הסוכות, פרק ב, על הפסוק "מכל מלמדי". ולכן נאמר על האבות "בכל מכל כל".

ורב כל היינו ריבוי היסודות שבהפרצופים עליונים אך ע"י קיום המצות שימושך מבחי' עין לא ראתה היינו גילוי פנימית יסוד דע"י [דעתיק יומין] כמ"ש בזח"א [בזהר חלק א] (דף ד' סע"ב [סוף עמוד ב])

ו"רב כל" הוא ריבוי היסודות שבפרצופים העליונים. אך על ידי קיום המצוות תימשך [התגלות] מבחינת "עין לא ראתה", היינו גילוי פנימיות יסוד דעתיק יומין, כמו שכתוב בזהר, חלק א (דף ד ע"ב),

בפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] לשם שהוא ההמשכה מלמעלה לגמרי מכל סדר ההשתלשלות הרי זהו למעלה מעלה מבחי' רב כל הנ"ל שהוא ההמשכה שבסדר ההשתלשלות ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו גבי וברית שלומי לא תמוט

בפירוש הרמ"ז שם, שהיא המשכה ממקום שמעל לגמרי לכל סדר ההשתלשלות. הרי שהיא למעלה לאין ערוך מבחינת "רב כל" הנזכרת לעיל, שהיא המשכה בתוך סדר ההשתלשלות. ועיינו במה שכתוב בדיבור המתחיל "כי ההרים ימושו", בעניין "וברית שלומי לא תמוט".

ולכן נאמר יבוא כל בשר להשתחות לפני כו' פ"י כל בשר. היינו בחי' כל המאיר לבחי' בשר.

ולכן נאמר: "יבוא כל בשר להשתחות לפני" וכו'. פירוש "כל בשר" הוא בחינת "כל", המאירה בבחינת "בשר".

כדכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי. ויבוא להשתחוות ולהבטל נגד הגילוי שיהי [שיהיה] לעי' [לעתיד לבוא] מבחי' פנימית יסוד דעתיק כו' ועיין מענין מרב כל בד"ה ואתה תצוה [זח"א [זהר חלק א] קי"ו א' קע"ז א'). כמו שכתוב: "עצם מעצמי ובשר מבשרי". והוא יבוא להשתחוות ולהתבטל מול הגילוי שיהיה לעתיד לבוא מן הבחינה הפנימית של יסוד דעתיק וכו'. ולענין "מרב כל", עיינו במאמר הפותח במילים "ואתה תצוה" (זהר חלק א', 116a, 177a).

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] שחיי העוה"ב [העולם הבא] ש"י עולמות שרשם מחצה התחתון דתר"ך

וזהו פירוש "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא": שכן שורש חיי העולם הבא, שלוש מאות ועשרה העולמות, הוא במחצית התחתונה של שש מאות ועשרים;

אבל בקיום המעשה בעוה"ז ממשיך גילוי רצון העליון ממש מה שאין העולמות יכולים לשמוע ולקבל כו' כנ"ל.

אבל בקיום המעשה בעולם הזה ממשיכים את גילוי הרצון העליון עצמו, שהעולמות אינם יכולים לשמוע או לקבל וכו', כנזכר לעיל.

13 והנה בטעם מה שע"י קיום המצות ממשיכים גם מבחי' יש אורות העליונים דכתר מה שלמעלה מההתלבשות בחו"ב [בחכמה ובינה] אפ"ל [אפשר לומר] דהנה ענין תר"ך עמודי אור שהם ב' פעמים יש.

והנה, בטעם לכך שעל ידי קיום המצוות ממשיכים גם מבחינת היש את האורות העליונים של כתר, שלמעלה מההתלבשות בחכמה ובינה, אפשר לומר שהכוונה היא לענין תר"ך עמודי אור, שהם פעמיים יש.

יש לומר שזהו כענין אל דעות שמלמעלה למטה הנה למעלה היש ולמטה כלא ואין כו'

אפשר לומר שזה דומה לענין "אל דעות": מנקודת המבט שמלמעלה למטה, למעלה נמצא היש, ואילו למטה הכול הוא כלא וכאין וכו';

ואף כי ב' בחי' אלו הם באצילות יחו"ע [יחודא עילאה] ויחו"ת [יחודא תתאה] אך יש להן שרש ומקור גם למעלה בא"א ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול

ואף ששתי בחינות אלו הן באצילות יחודא עילאה ויחודא תתאה, יש להן שורש ומקור גם למעלה, באריך אנפין. וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "כי תשמע בקול".

ולכן ע"י המצות שתכליתם ביטול היש לאין כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ועי"ז שעושה מיש אין מעורר וממשיך כן מלמעלה שיומשך מבחי"י יש האמתי בבחי"י אין הם העולמות

ולכן, באמצעות המצוות, שתכליתן לבטל את היש לאין, כפי שמבואר במאמר המתחיל "את שבתותי תשמרו", על ידי כך שהוא עושה מן היש אין הוא מעורר וממשיך מלמעלה את אותה פעולה: שתימשך מבחינת היש האמיתי אל בחינת האין, כלומר אל העולמות,

שהם בחי"י אין אצלו ית' יומשך בהם גילוי אור א"ס ב"ה בחי"י יש האמיתי אשר אין עוד מלבדו וכמ"ש מזה בד"ה ואהיה אצלו אמן גבי אני תורתך שעשעתי ואינה מתלבשת בשום גדר השגה

שהם בבחינת אין לפניו יתברך, יימשך בהם גילוי אור אין סוף ברוך הוא, בחינת היש האמיתי שאין עוד מלבדו. וכפי שמבואר על כך במאמר המתחיל "ואהיה אצלו אמן", בעניין "אני תורתך שעשעתי": אור זה אינו מתלבש בשום גבול של השגה,

רק כאשר נתפס ונתלבש בבחי"י המצות עצמן שהם רצונו ית' ורצון זה הוא כלי לתענוג עליון ההוא:

אלא כשהוא נתפס ומתלבש בבחינת המצוות עצמן, שהן רצונו יתברך; ורצון זה הוא כלי לתענוג העליון ההוא.

14 קיצור. דענין ש"י עולמות הנ"ל זהו רוב כל כי כל שער החמשים המחבר חו"ב [חכמה ובינה]. אבל המצות

נמשכים מבחי"י רצון העליון כתר שלמעלה מחו"ב [מחכמה ובינה]. וזהו עין לא ראתה.

סיכום. 310 העולמות שהוזכרו לעיל הם "רוב כל", שכן "כל" הוא השער החמישים, המחבר בין חכמה ובינה. אבל המצוות נמשכות מבחינת הרצון העליון, כתר, שלמעלה מחכמה ובינה. וזהו "עין לא ראתה".

ודרך פרט בכתר יש תר"ך עמודי אור הנמשכים ע"י תרי"ג מצות דאורייתא ושבע מצות דרבנן ובחי"י ש"י עולמות הן בחי"י תחתונה שבו המתלבשים בחו"ב [בחכמה ובינה] ולכן יפה שעה אחת בתומע"ט

[בתשובה ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא].

ובפירוט: בכתר יש 620 עמודי אור, הנמשכים על ידי 613 מצוות התורה ושבע מצוות דרבנן; ודרגת 310 העולמות היא הדרגה התחתונה שבו, המתלבשת בחכמה ובינה. לכן "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא".

מכל דוקא מרב כל. כל ימי חיך להביא לימוה"מ [לימות המשיח] כי ע"י בטול היש לאין מעורר וממשיך יש אמיתי כו':

"מכל" דוקא — "מרב כל". "כל ימי חיך" — להביא לימות המשיח. כי על ידי ביטול היש לאין מעוררים וממשיכים יש אמיתי וכו'.

15 ד וזהו ענין ברכות המצות, אשר קדשנו במצותיו, אשר מלשון אשרי יושבי ביתך שהוא לשון שבח והילול על דבר המשובח ומהולל

ד. וזהו עניינן של הברכות על המצוות: "אשר קדשנו במצותיו". המילה "אשר" קשורה ללשון "אשרי יושבי ביתך", והיא מבטאת שבח והילול לדבר הראוי לשבח ולהילול,

דהיינו עונג העליון המשובח וקדשנו בעונג זה שהוא בבחי' קדוש ומובדל כי קדוש הוא לשון הבדלה, ולכן המלאכים אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש.

כלומר, התענוג העליון הראוי לשבח. "קדשנו" — בתענוג זה, שהוא בבחינת קדוש ומובדל; שכן "קדוש" הוא לשון הבדלה. לכן המלאכים אומרים "קדוש" שלוש פעמים.

16 וזהו שאומרים הוי' צבאות. כלומר שהוא למעלה מגדר התלבשות. וזהו קדשנו ונמשך לנו במצותיו. כי עיי' קיום המצות

וזהו שאומרים "הוי' צבאות": כלומר, שהוא למעלה מגדר התלבשות. וזהו "קדשנו", והקדושה נמשכת אלינו "במצותיו". שכן באמצעות קיום המצוות,

שהם רצונו ית' שבו מתלבש עונג העליון ההוא הגם שלא נמשך גילוי עונג זה למטה הלא קיי"ל [קיימא לן] לקיחה עיי' ד"א [דבר אחר] שמה לקיחה,

שהן רצונו ית', שבו מתלבש אותו תענוג עליון — אף שגילוי התענוג הזה אינו נמשך למטה — הלוא מקובל עלינו להלכה ש"לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה"?

וכמו מי שמוצא אוצר כסף וזהב סגור ומסוגר בתיבה הנה כאשר שלח ידו לקחת התיבה הרי גם האוצר כסף וזהב בידו.

הדבר דומה למי שמוצא אוצר של כסף וזהב, סגור ונעול בתיבה: כאשר הוא מושיט את ידו לקחת את התיבה, גם אוצר הכסף והזהב נמצא בידו.

17 והנה כח זה להיות התלבשות עונג העליון בקיום המצות שהם רצונו ית' ניתן לישראל דוקא משא"כ המלאכים שבקשו תנה הודך על השמים

כוח זה, שהעונג העליון יתלבש בקיום המצוות, שהן רצונו יתברך, ניתן דווקא לישראל. לא כן המלאכים, שביקשו: "תנה הודך על השמים",

ולא ניתן להם מפני כי ישראל עלו במחשבה שהם בחיי פנימיות העולמות אבל המלאכים הם מבחי' חיצונית

והוא לא ניתן להם, משום שישראל עלו במחשבה; הם בחינת פנימיות העולמות, ואילו המלאכים הם מבחינת חיצונית;

ולכן אין כח בהם להמשיך עונג העליון בעשיית המצות כ"א ישראל דוקא (ועמ"ש מענין זה בד"ה זכור את יום השבת בתו"א [בתורה אור] פ' יתרו ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש),

ולכן אין כוח להמשיך את העונג העליון באמצעות קיום המצוות, אלא בישראל דוקא (ועיין במה שנכתב בעניין זה במאמר המתחיל "זכור את יום השבת", בתורה אור, פרשת יתרו; וכן במה שנכתב במאמר המתחיל "הבאים ישרש"),

ולכן הנשמות דוקא קרויים נר בחי' כלי קיבול לקבל בו את השמן ואת הפתילה בחי' נר מצוה שיומשך בהם ועל ידם עונג העליון ההוא.

ולכן הנשמות דוקא נקראות נר, בחינת כלי קיבול לקבל בו את השמן ואת הפתילה, בחינת "נר מצווה", כדי שהעונג העליון ההוא יימשך לתוכן ובאמצעותן.

וזהו שמברכים אשר קדשנו במצותיו פי' קדשנו כמו הרי את מקודשת לי שהברכה היא ההודאה על שנתן כח זה לישראל דוקא להמשיך עונג העליון ההוא בקיום מצותיו ית' וקדש והבדיל אותנו אליו ית' יותר מהמלאכים בזה,

וזהו שאנו מברכים: "אשר קידשנו במצוותיו". פירוש "קידשנו" הוא כמו "הרי את מקודשת לי". הברכה היא הודאה על כך שה' נתן דוקא לישראל כוח זה, להמשיך את העונג העליון ההוא באמצעות קיום מצוותיו יתברך; ובעניין זה קידש אותנו והבדיל אותנו אליו יתברך יותר מן המלאכים,

והיינו ע"י המשכת ז' רועים ואהרן בכללם שעליו נאמר בהעלותך את הנרות שהוא המעלה את הנשמות אל מול פני המנורה כו'.

וזה נעשה באמצעות המשכת שבעת הרועים, שאהרן נמנה עמם. עליו נאמר: "בהעלותך את הנרות", שכן הוא המעלה את הנשמות "אל מול פני המנורה" וכו'.

(ענין פני המנורה י"ל [יש לומר] פרצוף הפנימי דמלי הנקי כנס"י [כנסת ישראל] פנימית הדבור ונקי מחשבה ישראל עלו במחשבה ופרצוף החיצון בחי דבור שמשם שרש המלאכים ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אחת היא יונתי.

(את ענין "פני המנורה" אפשר להסביר כפרצוף הפנימי של מלכות, הנקראת כנסת ישראל, פנימיות הדיבור, ונקראת מחשבה: "ישראל עלו במחשבה". הפרצוף החיצון הוא בחינת הדיבור, שממנה שורש המלאכים. ועיין במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "אחת היא יונתי".)

וע"כ היא בחי' מנורה כלי לקבל השמן והפתילה לתוכה שהוא היחוד העליון והמשכת אור א"ס ב"ה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] בממכ"ע [בממלא כל עלמין] כמ"ש במק"מ [במקדש מלך] פ' פנחס (דף רי"ט ע"א) גבי דאתאחדא פתילה כו'

ולכן היא בחינת מנורה, כלי לקבל לתוכה את השמן ואת הפתילה: זהו הייחוד העליון והמשכת אור אין סוף ברוך הוא, סובב כל עלמין, לתוך ממלא כל עלמין, כמו שכתוב במקדש מלך, פרשת פנחס (דף רי"ט ע"א), על "דאתאחדא פתילה" וכו'.

וזהו אשר קדשנו כו' כמו מקודשת לי ממש והשמן נמשך ממוחין דאבא ושרשו מבחי' כשמן הטוב על הראש גלגלתא דא"א שמשם שרש המצות ועיין בזח"ג [בוהר חלק ג] אמור (דפ"ח ע"ב).

וזהו "אשר קידשנו" וכו', ממש כמו "מקודשת לי". והשמן נמשך מהמוחין של אבא, ושרשו בבחינת "כשמן הטוב על הראש" — גלגלתא של אריך אנפין, שמשם שורש המצוות. ועיין בזוהר, חלק ג, אמור (דף פח ע"ב).

וביאור הענין כי פ"י ראש היינו כמ"ש והוי"ה בראשם (במיכה סס"י [סוף סימן ב']).

ביאור העניין: פירוש "ראש" הוא כמו שכתוב: "והוי" בראשם" (במיכה, סוף פרק ב).

והנה כתיב שאו ידיכם קדש וברכו את ה' שממשיכים ברכה בשם הוי' והיינו מעצמות אור א"ס ב"ה שהוא בחינת קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש בוא"ו.

והנה כתוב: "שאו ידיכם קדש וברכו את ה'" — כלומר, ממשיכים ברכה בשם הוי', מעצמות אור אין סוף ברוך הוא, שהיא בחינת קדש העליון, שלמעלה מבחינת קדוש בוי"ו.

וזהו פ"י הקב"ה שבחי' קדוש בוא"ו הוא ברוך מבחי' קדש העליון והיינו עי' יי' קיום המצות. שזהו ענין נר מצוה רמ"ח אברין.

וזהו פירוש "הקדוש ברוך הוא": בחינת קדוש בוי"ו מתברכת מבחינת קדש העליון, והדבר נעשה על ידי קיום המצוות. זהו ענין "נר מצוה" — רמ"ח איברים.

18 ותריץ דרועין זהו שאו ידיכם והיינו קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שבשני פסוקים הראשונים דשמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד].

ושתי הזרועות הן "הרימו ידיכם", כלומר קבלת עול מלכות שמים בשני הפסוקים הראשונים: "הקשב, ישראל" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד",

וכמ"ש במ"א בד"ה צאינה וראינה וברכה והמשכה זו זהו בחי' כשמן הטוב על הראש כי השמן נק' שמן משחת קדש ומשם נמשך הברכה בשם הוי' הנקרא ראש.

כפי שמוסבר במקום אחר, במאמר המתחיל "צאינה וראינה". ברכה והמשכה זו הן בחינת "כשמן הטוב על הראש", שכן השמן נקרא "שמן משחת קודש", ומשם נמשכת הברכה אל שם הוי', הנקרא "ראש".

19 וזהו בשעה שישראל עונין איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] מברך הקב"ה מנענע בראשו. ואח"כ יורד על הזקן זהו הלכות התורה. כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

וזהו [פירוש]: "כשישראל עונים 'אמן', יהא שמיה רבא מברך, הקדוש ברוך הוא מנענע בראשו". ואחר כך, "יורד על הזקן" — אלו הלכות התורה. שהרי שלוש"עשרה המידות שהתורה נדרשת בהן הן שלושה"עשר תיקוני הזקן.

גם פי' זקן שקנה חכמה וכענין הנ"ל בפי' קנה חכמה קנה בינה וב' פעמים הזקן זקן זהו תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע [ותורה שבעל פה] שיוורד ע"פ מדותיו. להאיר בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

גם פירוש המילה "זקן" הוא "זה שקנה חכמה", בדומה לעניין שהוזכר לעיל בפירוש "קנה חכמה, קנה בינה". וה"זקן, זקן" הכפול הוא התורה שבכתב והתורה שבעל פה, ש"יורדות על פי מידותיו", כדי להאיר בבחינת ממלא כל עלמין וכו'.

20 וכ"ז [וכל זה] הוא ענין השמן והפתילה הנמשך בהנר. וכ"ז [וכל זה] הוא ביאור נר הנשמה ונר המצות. ולהבין ביאור ותורה אור.

וכל זה הוא ענין השמן והפתילה הנמשכים אל תוך הנר; וכל זה הוא הביאור של נר הנשמה ונר המצוות. וכעת יש להבין את הביאור של "ותורה אור":

הוא כי הנה אורייתא מחכמה נפקת וחכמה יש בה גילוי התענוג כנודע שכשנופל איזה דבר חכמה באדם מתמלא שמחה ותענוג וכך התורה

הוא שהתורה יוצאת מחכמה, ובחכמה יש גילוי של תענוג; כידוע, כשעולה באדם רעיון של חכמה, הוא מתמלא שמחה ותענוג. וכך גם התורה,

שהיא בחי' חכמה יש בה בחי' גילוי עונג העליון ב"ה ובה וע"י מתגלה עונג העליון המלוכש במצות שהם בחי' רצון ששם מלוכש העונג בהעלם וע"י התורה מתגלה העונג ההוא,

שהיא בחינת חכמה, יש בה בחינה של גילוי התענוג העליון, ברוך הוא; ובה ובאמצעותה מתגלה התענוג העליון המלוכש במצוות, שהן בחינת רצון, ושם התענוג מלוכש בהעלם. באמצעות התורה מתגלה אותו תענוג.

ולכן נמשלה התורה לאור שמאיר את השמן והפתילה ועולה בשם אור ע"י אחיזתה בשמן ופתילה.

לכן התורה נמשלה לאור, המאיר את השמן ואת הפתילה, והיא נקראת "אור" משום שהיא נאחזת בשמן ובפתילה.

21 וכך התורה שהיא פי' וביאור המצוה הוא גילוי ההארה הצפונה וגנוזה במצות ובה וע"י נמשך עונג העליון מהעלם לגילוי.

וכך התורה, שהיא פירוש וביאור של המצווה, מגלה את ההארה הטמונה והגנוזה במצוות; ובה ובאמצעותה נמשך התענוג העליון מן ההעלם אל הגילוי.

וזהו ע"ד ענין ש"י עולמות הנמשכים מחו"ב [מחכמה ובינה] שבהם גילוי התענוג העליון כו' גם כי עיקר התגלות אור א"ס בבחינת אור פנימי הוא רק בחכמה כמ"ש הוי"ה בחכמה כמ"ש במ"א וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' פקודי

וזה דומה לענין שלי"י העולמות הנמשכים מחכמה ובינה, שבהם מתגלה התענוג העליון וכו'. ועוד, עיקר גילוי אור אין סוף כאור פנימי הוא בחכמה בלבד, כמו שנאמר: "הוי" בחכמה", כפי שמבואר במקום אחר; ועיינו ברמ"ז, פרשת פקודי

(דף ר"כ ע"ב) פי' אור הוא חכמה שבחכמה כו' ובענין הפתילה לפמ"ש [לפי מה שכתוב] במא"א [במאורי אור] אות פי' ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] שהוא בבחי' שם ב"ן [שם ב"ן] וכ"כ [וכן כתב] בתו"א [בתורה אור] בביאור ע"פ כי אתה נרי.

(דף ר"כ ע"ב): פירוש "אור" הוא חכמה שבחכמה וכו'. ולענין הפתילה: לפי מה שכתוב במאורי אור, אות פי', סעיף 30, היא בבחינת שם ב"ן; וכך כתוב גם בתורה אור, בביאור על הפסוק "כי אתה נרי".

אפ"ל [אפשר לומר] דזה שייך ג"כ לנש"י [לנשמות ישראל] כי הנה הגם שמה שנק' נר זהו מצד שהנשמות עלו במחשבה

אפשר לומר שהדבר שייך גם לנשמות ישראל. שהרי אף שהן נקראות "נר" מפני שהנשמות עלו במחשבה,

ע"כ הם כלי לקבל את השמן והאור כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] הרי לא נתנה להם התורה רק ע"י התלבשותה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] לברר שם ב"ן [שם ב"ן] כו'

ולכן הן כלי לקבל את השמן ואת האור, כנזכר לעיל; אף על פי כן, התורה ניתנה להן רק כשהיא מתלבשת בגוף ובנפש הבהמית, כדי לברר שם ב"ן וכו'.

וזהו ענין הפתילה שבה דוקא נתלה האור של התורה כו', אך לפמש"ל [לפי מה שכתוב לעיל] בשם המק"מ [המקדש מלך] פ' פנחס דף רי"ט הפתילה היא יסוד כו' הממשיך השמן.

וזהו ענין הפתילה, שבה דוקא נתפס אור התורה וכו'. אך לפי מה שנאמר לעיל בשם מקדש מלך, פרשת פנחס, דף רי"ט, הפתילה היא יסוד וכו', הממשיך את השמן.

וזהו ע"ד מ"ש כשמן הטוב כו' כטל חרמון שיוורד על הררי ציון כו' שבחי ציון זהו מדת צדיק יסוד עולם כו' ובו ועל ידו נמשך השמן הטוב כו':

וזה דומה למה שנאמר: "כשמן הטוב" וכו', "כטל חרמון שיוורד על הררי ציון" וכו': בחינת ציון היא מידת "צדיק יסוד עולם" וכו'; ובה ובאמצעותה נמשך השמן הטוב וכו'.

22 קיצור. וזהו אשר קדשנו. תענוג אשריך ישראל קדשנו קדש הבדלה. והיינו במצותיו לקיחה ע"י ד"א [דבר אחר]

סיכום. וזהו "אשר קדשנו": אשר הוא תענוג, כמו "אשריך ישראל"; "קדשנו" — קדש, לשון הבדלה. וזהו "במצותיו": לקיחה באמצעות דבר אחר.

כי המלאכים בקשו אשר תנה הודך בחי' אשר הנ"ל ולא נתנה להם לפי ששרשם מהדבור אינן נר וכלי להמשכה הנ"ל רק הנשמות לפי שעלו במחשבה הם נר.

שהרי המלאכים ביקשו: "אשר תנה הודך" — בחינת "אשר" הנזכרת לעיל — ולא נתנה להם; מכיוון ששורשם מן הדיבור, אין הם נר וכלי להמשכה הנזכרת לעיל. רק הנשמות, מפני שעלו במחשבה, הן נר.

23 ופי' כשמן הטוב על הראש. ע"ד וה' בראשם. וכתוב שאו ידיכם קדש וברכו את ה'.

ופירוש "כשמן הטוב על הראש" הוא על דרך "וה' בראשם". ונאמר: "שאו ידיכם בקודש וברכו את ה'".

ידיכם תרין דרועין שהם קעומ"ש [קבלת עול מלכות שמים] עם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם נר. וברכו זהו פי' הקב"ה וזהו כשמן הטוב על הראש שמן משחת קודש.

"ידיכם" הן שתי הזרועות, שהן קבלת עול מלכות שמים; יחד עם רמ"ח מצוות עשה הן "נר". "וברכו" הוא פירוש של "הקדוש ברוך הוא"; וזהו "כשמן הטוב על הראש", "שמן משחת קודש".

ואח"כ על הזקן שקנה חכמה קנה בינה תשב"כ [תורה שבכתב] ותשבע"פ [ותורה שבעל פה] והתורה היא אור שהיא חכמה שבה גילוי התענוג:

ואחר כך, "על הזקן": "קנה חכמה"; "קנה בינה" — התורה שבכתב והתורה שבעל פה. והתורה היא אור, שהרי היא חכמה, שבה מתגלה התענוג.

24 ה' אך הנה כ"ז [כל זה] היא בחי' התורה ומצות כאשר הן למעלה במקורן העליון שהמצות הן הן רצונו ית' שלמעלה מהחכמה והתורה היא בחי' חכמה שהיא פי' וביאור המצוה ומדרגתה למטה ממדרגת המצוה.

5. אולם כל זה הוא בחינת התורה והמצוות כפי שהן למעלה, במקורן העליון: המצוות הן רצונו יתברך, שהוא למעלה מחכמה, והתורה היא בחינת חכמה, כלומר פירוש המצווה והסברתה, ומדרגתה נמוכה ממדרגת המצווה.

אבל כדי להמשיך האדם על נפשו מלמעלה למטה להיות נמשך גילוי בחי' התורה ומצוה בנפש האדם אבל כדי שאדם ימשיך אל נפשו, מלמעלה למטה, את גילוי בחינת התורה והמצווה, כך שיימשך אל נפשו של האדם,

הנה כתיב והחכמה תחיי בעליה (בקהלת סי' ז' י"ב) החכמה היא התורה תחיה בעליה פי' בעליה הן המצות שהן בעלים של תורה. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

הנה נאמר: "והחכמה תחיה בעליה" (קהלת, פרק ז', פסוק 12): "החכמה" היא התורה; "תחיה בעליה" — "בעליה" הם המצוות, שהן בעליה של התורה. וכמאמר חז"ל: "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה".

וביאור ענין זה ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] למה קדמה שמע לוהי' [לוהיה (לפרשת והיה אם שמוע)] אם שמוע שבתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ יקבל עליו עול מצות

והסבר העניין הוא על פי מאמר חז"ל: "למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע"? כדי שיקבל עליו תחילה עול מלכות שמים, ואחר כך יקבל עליו עול מצוות".

(עמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל ביאור ג"פ [גי פעמים] קדוש דמשם מוכן שבחי קדוש הראשון זהו ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] וב"פ [ובי פעמים] קדוש שאחר זה הם תומ"צ [תורה ומצות] ועיין בסידור שער הק"ש [הקריאת שמע] בד"ה

(ראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בביאור שלוש הפעמים "קדוש", שממנו מוכן שבחינת ה"קדוש" הראשון היא ענין קבלת עול מלכות שמים, ושתי הפעמים "קדוש" שאחריו הן תורה ומצות. וראו בסידור, בשער קריאת שמע, במאמר המתחיל

להבין ההפרש בין ק"ש [קריאת שמע] לשמו"ע [לשמונה עשרה] דלשם מבורר ג"כ דע"י ק"ש [קריאת שמע] שהיא קבלת עול מלכות שמים ממשיכים בחי יחוד י"ה דשם הוי' שממשיכים יחוד זה ממקור הראשון מאור א"ס ממש ע"י בכל מאדך כו' וע"י תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים יחוד ו"ה.

"להבין ההפרש בין קריאת שמע לשמונה עשרה", שגם שם מוסבר שבאמצעות קריאת שמע, שהיא קבלת עול מלכות שמים, ממשיכים את בחינת יחוד י"ה של שם הוי'; יחוד זה נמשך מן המקור הראשון, מאור אין סוף ממש, באמצעות "בכל מאדך" וכו'. ובאמצעות התורה והמצוות ממשיכים את יחוד ו"ה.

ועמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות. עו"ל [עוד יש לומר] בענין הקדמת עומ"ש [עול מלכות שמים] לעול מצות ע"ד שנת' [שנתבאר] בד"ה צאינה וראינה בפ"י שקשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע.

וראו מה שנכתב על הפסוק "אלה פקודי המשכן משכן העדות". ועוד אפשר לומר בענין הקדמת עול מלכות שמים לעול מצות, על פי מה שהתבאר במאמר המתחיל "צאינה וראינה", בביאור "שקשרו להם שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע".

כיהנה ביאור מלת נשמע הוא להיות בטל לדבר תורה המדברת בפיו שהיא רצונו ית' כאילו שומע שהשכינה מדברת מתוך גרונו וכמ"ש תען לשוני אמרתך כו'

כי ביאור המילה "נשמע" הוא להיות בביטול לדבר התורה המדבר בפיו, שהוא רצונו יתברך, כאילו הוא שומע את השכינה מדברת מתוך גרונו; וכמו שנאמר: "תען לשוני אמרתך" וכו'.

והקדימו לזה בחי נעשה להיות בטל לבעל הרצון הוא אור א"ס ב"ה לבדו בעצמו שע"י ביטול זה נמשך בחינת נשמע המשכה מלמעלה למטה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.

ולכך הקדימו את בחינת "נעשה" — להיות בביטול לבעל הרצון, שהוא אור אין סוף ברוך הוא לבדו, בעצמותו; באמצעות ביטול זה נמשכת בחינת "נשמע", כלומר המשכה מלמעלה למטה, שכן "רוח מביאה רוח וממשיכה רוח".

עכ"ד [עד כאן דבריו] המבוארים שם. ועד"ז י"ל [יש לומר] ההפרש בין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שהוא להיות בטל לבעל הרצון ועול מצות הוא להיות בטל לרצונו ית' המלוכש בתומ"צ [בתורה ומצות] וכנגד זה נמשך שני כתרים.

עד כאן הדברים המבוארים שם. ועל דרך זו אפשר לבאר את ההבדל בין קבלת עול מלכות שמים, שפירושה להתבטל לבעל הרצון, לבין עול המצוות, שפירושו להתבטל לרצונו יתברך כפי שהוא מלוכש בתורה ובמצוות. כנגד שני אלה נמשכים שני כתרים,

שהם בחי' סכ"ע [סובב כל עלמין] ומה שלמעלה מסכ"ע [מסובב כל עלמין] אדון הנפלאות גאה גאה כו' ונקי' ע"פ לשון הקבלה ע"י [עתיק יומין] וא"א. והנה בבחי' כתר שע"י [שעתיק יומין] נשמע הם ג"כ תר"ך עמודי אור הנמשכים ע"י המצוות. שמהם נמשך ש"י עולמות לצדיקים.

שהם בחינת סובב כל עלמין ומה שלמעלה מסובב כל עלמין — "אדון הנפלאות", "גאה גאה" וכו'; ובלשון הקבלה הם נקראים עתיק יומין ואריך אנפין. והנה בבחינת הכתר שנמשך על ידי "נשמע" יש גם תר"ך עמודי אור הנמשכים על ידי המצוות, ומהם נמשכים ש"י עולמות לצדיקים.

אכן ע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] נמשך ע"ד הכתר שכנגד נעשה כי כתר זה נמשך ממלכות דא"ס ממש שנמשך להיות כתר ועטרה על הראש ולכן הוא נמשך ע"י קבלת עול מלכות שמים דוקא כו' ונמשך אח"כ בבחי' ונשמע.

אולם על ידי קבלת עול מלכות שמים נמשכת בחינה בדומה לכתר שכנגד "נעשה". כתר זה נמשך ממלכות דאין סוף ממש, ונמשך להיות כתר ועטרה על הראש. לכן הוא נמשך דווקא על ידי קבלת עול מלכות שמים וכו', ולאחר מכן נמשך בבחינת "ונשמע".

ולקשר זה עם מ"ש תחלה דע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] נמשך יחוד י"ה וע"י עול מצות נמשך יחוד ו"ה.

ולקשר זאת עם מה שנאמר תחילה, שעל ידי קבלת עול מלכות שמים נמשך יחוד י"ה, ועל ידי עול המצוות נמשך יחוד ו"ה,

י"ל [יש לומר] כמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו זו כנסת ישראל ביום חתונתו זו מתן תורה הרי הכתר והעטרה הוא מקור היחוד שע"י תומ"צ [תורה ומצות] וכמ"כ [וכמו כן] מקור יחוד י"ה.

אפשר לומר על פי הכתוב: "בעטרה שעטרה לו אמו" — זו כנסת ישראל; "ביום חתונתו" — זה מתן תורה. הרי שהכתר והעטרה הם מקור היחוד הנמשך על ידי תורה ומצוות, וכמו כן מקור יחוד י"ה.

וא"כ ב' בחי' הנ"ל דיחוד י"ה ויחו ד וי"ה שרשן נמשך ע"י גילוי ב' בחי' כתרים הנ"ל ועמ"ש בת"א [בתורה אור] בד"ה כי עמך מקור חיים ובד"ה לכן אמור לבני ישראל, ובהביאור בסופו).

אם כן, שתי הבחינות שהוזכרו לעיל — יחוד י"ה ויחוד וי"ה — שורשן נמשך על ידי גילוי שתי בחינות הכתרים הנזכרות. ועיינו במה שנכתב בתורה אור, במאמר המתחיל "כי עמך מקור חיים" ובמאמר המתחיל "לכן אמור לבני ישראל", ובביאור שבסופו.

והענין כי הנה קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] הוא הפרשה ראשונה שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. פ"י שמע לשון הבנה כמ"ש בברכת אהבת עולם ותן בלבנו בינה

והענין הוא שקבלת עול מלכות שמים היא הפרשה הראשונה: "הקשב, ישראל, הוי' הוא אלקינו, הוי' אחד". "שמע" הוא לשון הבנה, כפי שנאמר בברכת אהבת עולם: "ותן בלבנו בינה",

להבין ולהשכיל להבין דבר מתוך דבר ולהשכיל בעיני ראייה דבר הנולד מאין ליש כו'. והתבוננות זו הוא ענין וגולה על ראשה.

"להבין ולהשכיל": להבין דבר מתוך דבר, ולהשכיל בעיני השכל כיצד דבר מתהווה מאין ליש וכו'. התבוננות זו היא ענין "וגולה על ראשה".

כי המנורה שבעה נרותיה [נרותיה] עליי [עליה] בחי' ז' מדות לך הוי' הגדולה והגבורה [והגבורה] כו' בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

כי שבעת נרותיה של המנורה הם בחינת שבע המדות: "לך הוי' הגדולה והגבורה" וכו' — בחינת אהבה ויראה וכו'.

25 והנה קיום ואהבת הוא ע"י התבוננות באחד בחי' יחו"ע [יחודא עילאה] איך דכולא קמ"י [קמיה] כלא ובטלים במציאות ממש

והנה קיום מצוות "ואהבת" הוא באמצעות התבוננות ב"אחד", בבחינת יחודא עילאה: כיצד "כולא קמיה כלא" והכול בטל במציאות ממש,

רק שבטובו מחדש בכל יום יש מאין ממש ואי לזאת הוא אחד ממש בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

אלא שבטובו הוא מחדש בכל יום יש מאין ממש; ולפיכך הוא אחד ממש, "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

ועי"כ [ועל ידי כך] נמשך להיות ואהבת וזהו בחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שיהיה הוי' בבחי' אלקיך ממש כו' כמ"ש במ"א וכל המאריך באחד בבחי' זו ממשיך גילוי אהבה זו ביתר שאת

ועל ידי כך נעשה "ואהבת". וזהו בחינת קבלת עול מלכות שמים: שהוי' יהיה בבחינת "אלקיך" ממש, כפי שנתבאר במקום אחר וכו'. וכל המאריך ב"אחד" בבחינה זו ממשיך גילוי אהבה זו ביתר שאת.

וזהו הענין וגולה על ראשה שמזה נמשך ז' נרותי [נרותיה] (כי ראשה זהו כמ"ש וה' בראשם כנ"ל. והוא כמ"ש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם וזהו ג"כ ענין ישראל לי ראש.

וזהו ענין "וגולה על ראשה", שממנו נמשכות "שבע נרותיה". (כי "ראשה" הוא כמו שכתוב "וה' בראשם", כנזכר לעיל; וזהו כמו שכתוב "ושכנתי בתוכם" — לא נאמר "בתוכו" אלא "בתוכם". וזהו גם ענין "ישראל לי ראש").

ובהגולה היה השמן בחי' כשמן הטוב על הראש כו' כנ"ל ולעיל נתבאר בחינה זו בענין ההמשכה שע"י המצות. וכמ"כ [וכמו כן] בענין ההמשכה שע"י קבלת עול מלכות שמים.

ובהגולה היה השמן, בבחינת "כשמן הטוב על הראש" וכו', כנזכר לעיל. ולעיל נתבאר בחינה זו בענין ההמשכה שעל ידי המצוות, וכך גם בענין ההמשכה שעל ידי קבלת עול מלכות שמים,

דהיינו ענין שאו ידיכם שהם שמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] ועי"ז ממשיכים מבחי' קדש העליון בחי' שמן משחת קדש להיות וברכו את הוי'. ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] תרומה קנ"ח א' רישא דמנרתא בינה כו', והיינו ההתבוננות בשמע ישראל)

כלומר, ענין "שאו ידיכם" — שהם "שמע ישראל" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"; ועל ידי כך ממשיכים מבחינת קודש העליון, בחינת "שמן משחת קודש", כדי שיהיה "וברכו את הוי'". ובזהר חלק ב', תרומה, קנ"ח ע"א: "רישא דמנרתא בינה" וכו'; והיינו ההתבוננות ב"שמע ישראל".

והנה מואהבת עד ובשעריך הם מ"ב תיבין כנגד שם מ"ב דאנא בכח גדולת שהוא ענין ההעלאה כו' ויש בו ז' פסוקים ובכל א' ששה תיבות ע"ד בשתיים יכסה כו' ובשתיים יעופף.

והנה מ"ואהבת" עד "ובשעריך" יש מ"ב תיבות, כנגד שם מ"ב של "אנא בכח גדולת", שהוא ענין ההעלאה וכו'. ויש בו שבעה פסוקים, ובכל אחד מהם שש תיבות, בדוגמת "בשתיים יכסה" וכו' ו"ובשתיים יעופף".

וזהו ענין עד פרחא וזהו ענין שבעה נרותיה ז' מדות הנ"ל שהן ז' פסוקים דאנא בכח כו' ורש"י [ורבי שלמה יצחקי] פ"י וגולה

וזהו ענין "עד פרחא", וזהו ענין "שבעה נרותיה" — שבע המדות שזכרו לעיל, שהן שבעת הפסוקים של אנא בכח וכו'. ורש"י מפרש "וגולה",

כמו גולות עיליות (ביהושע ט"ו) לשון מעיין הנובע כי בינה נקי נהר היוצא מעדן כמ"ש בד"ה אם בחקותי ועמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' בראשית בד"ה

כמו "מעיינות עליונים" (יהושע ט"ו) — לשון של מעיין נובע; שכן בינה נקראת "הנהר היוצא מעדן", כפי שמוסבר במאמר המתחיל "אם בחוקותי". וראו גם את הכתוב בתורה אור, פרשת בראשית, במאמר המתחיל

להבין ענין הברכות פי' יום ליום יביע אומר ויש בחי' נחלי שמן (מיכה ס"ו ו' ז').

"להבין ענין הברכות", על פירוש "יום ליום יביע אומר". ויש בחינה של "נחלי שמן" (מיכה ו', ז').

ובגמרא תליסר נהרא דאפרסמונא דכיא. גם י"ל [יש לומר] וגולה מענין גלגלתא ע"ד מ"ש במדרש רבה סוף קהלת ע"פ ותרוץ גולת הזהב זה גולגולת

ובגמרא: "שלושה עשר נהרות של אפרסמון טהור". אפשר גם לומר ש"גולה" קשורה לענין גולגולת, על דרך הנאמר במדרש רבה, בסוף קהלת, על הפסוק "ותתרוץ גולת הזהב": "זו הגולגולת",

והיא בחי' אהבה רבה והרצון שלמעלה מהשכל כמ"ש בד"ה שאו את ראש כו' לגלגלתם ועוד יש פירושים בענין וגולה ויתבאר לקמן אי"ה [אם ירצה השם]:

והיא בחינת אהבה רבה והרצון שלמעלה מן השכל, כפי שמוסבר במאמר המתחיל "שאו את ראש" וכו', "לגולגולתם". ויש פירושים נוספים לענין "וגולה", והם יתבארו בהמשך, בעזרת ה'.

26 קיצור. וכ"ז [וכל זה] הוא ענין המצות כמו שהן למעלה שאזי הן למעלה מהתורה שהם בחי' שמן למאור ותורה אור.

סיכום. כל זה הוא ענין המצוות כפי שהן למעלה, שם הן למעלה מן התורה: הן בבחינת "שמן למאור", ו"תורה אור".

אך כדי להמשיך הגילוי בנה"א [בנפש האלקית] הוא ע"י התורה כי החכמה תחיה בעליה. שעל ידה יבא לקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שקדם לעול מצות וקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] ממשיך ממקור

אך כדי להמשיך את הגילוי אל הנפש האלקית, הדבר נעשה באמצעות התורה, שהרי "החכמה תחיה בעליה". באמצעותה יבוא האדם לקבלת עול מלכות שמים, הקודמת לעול המצוות. וקבלת עול מלכות שמים ממשיכה מן המקור הראשון

הראשון להיות נמשך בבחי' י"ה דשם הוי' ועי' תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים משם בבחי' ו"ה להיות השם שלם גם בענין הקדמת נעשה לנשמע שע"ז נמשך שני כתרים.

כדי שהמשכה תגיע לבחינת י"ה שבשם הוי'; ועל ידי תורה ומצוות ממשיכים משם לבחינת ו"ה, כדי שהשם יהיה שלם. כך גם בענין הקדמת "נעשה" ל"נשמע", שעל ידה נמשכים שני כתרים.

וקעומ"ש [וקבלת עול מלכות שמים] זהו ענין שמע ישראל וזהו וגולה על ראשה ומואהבת עד ובשעריך הן שבעה נרותיה פי' וגולה על ראשה ע"ד כשמן הטוב על הראש שאו ידיכם קדש וברכו כו' כנ"ל:

וקבלת עול מלכות שמים זו היא ענין "שמע ישראל", והיא "וגולה על ראשה"; ואילו מ"ואהבת" עד "ובשעריך" הן "שבעה נרותיה". פירוש "וגולה על ראשה" הוא על דרך "כשמן הטוב על הראש", "שאו ידיכם קודש וברכו" וכו', כנזכר לעיל.

27 ו אך כדי להיות גילוי האהבה זו תקועה בלבו ונפשו של אדם להיות ובכל נפשך הנה הוא ע"י בחי' ושנים זיתים עליה אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה,

6. אולם כדי שאהבה זו תתגלה ותיקבע בלבו ובנפשו של האדם, בבחינת "ובכל נפשך", הדבר נעשה באמצעות בחינת "ושנים זיתים עליה, אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה".

והענין כי הנה זיתים הם שמובלעים בתוכם השמן רק שאינו יוצא אלא ע"י כתישה בבית הבד.

הענין הוא שהזיתים מכילים בתוכם את השמן, אלא שהוא יוצא מהם רק באמצעות כתישה בבית הבד.

וכן עד"מ צ"ל בחי' כתישה בנפש האדם והוא משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש.

וכך, על דרך משל, צריכה להיות בנפש האדם בחינת כתישה. וזהו מה שאמרו חז"ל: "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש".

פי' ראש היינו בחי' ישראל לי ראש ובחינת כובד ראש זהו כמ"ש עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני (בתלים ל"ח ה').

פירוש "ראש" הוא בחינת "ישראל לי ראש", ובחינת כובד ראש היא ככתוב: "עונותי עברו ראשי, כמשא כבד יכבדו ממני" (תהלים ל"ח ה').

ומזה נמשך ג"כ מ"ש ובפשעכם שולחה אמכם בחי' גלות שהשכינה יורדת למטה בהיכלות דנוגה כו' ומכאן נמשך גם מה שכתוב: "ובפשעכם שולחה אמכם" — בחינת הגלות, שבה השכינה יורדת למטה, להיכלות הנוגה וכו'.

וזהו ג"כ ענין כובד ראש שהשכינה מקור כל נש"י [נשמות ישראל] נק' ראש כנ"ל מפסוק וה' בראשם. וזהו גם ענין כובד ראש: השכינה, שהיא מקור כל נשמות ישראל, נקראת "ראש", כנזכר לעיל מן הפסוק "וה' בראשם".

28 וזהו ענין שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי כו' וזהו כי עונותינו רבו למעלה ראש [בעזרא סי' ט'] ועיין ברבות ר"פ בא ע"פ כובד אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם כו'

וזהו ענין "השכינה — באיזה ביטוי היא משתמשת? 'ראשי כבד עלי' וכו'. וזהו "כי עונותינו רבו מעל ראשנו" [בעזרא, פרק ט']. וראו גם מדרש רבה, בתחילת פרשת בא, על הפסוק "כבדה אבן ונטל החול, וכעס אויל כבד משניהם" וכו'.

שבאמת אין שייך שום כובד ח"ו [חס ושלום] למעלה שהרי כל העולמות נבראו שלא בעמל ולא ביגיעה כ"א במאמר וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] במאמר אחד יכול להבראות כו' שהרי באמת לא שייך כלל, חלילה, שתהיה כבודות למעלה, שכן כל העולמות נבראו בלי עמל ובלי יגיעה, אלא באמירה; וחז"ל אמרו: "במאמר אחד יכול היה להיבראות" וכו'.

כ"א רק כעס אויל הוא נחשב בחי' כובד למעלה כמ"ש הוגעתם את ה' בדבריכם כו' וזהו הנקרא כובד ראש.

אלא רק "כעס אויל" נחשב לבחינת כבודות למעלה, כמו שנאמר: "הוגעתם את הוי' בדבריכם" וכו'. וזוהי הכבודות הנקראת "כובד ראש".

29 וזהו ג"כ פי' וגולה על ראשה שמבואר ברבות ס"פ אמור ס"פ ל"ב חד אמר וגולה לשון גלות כו' דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו'

וזהו גם פירוש "וגולה על ראשה", כפי שמבואר במדרש רבה, בסוף פרשת אמור, סוף פרק ל"ב: "אחד אמר: גולה היא מלשון גלות" וכו'; כלומר, האלוקות מוסתרת והעולם נראה כיש וכדבר נפרד וכו'.

וצריך להרגיש הצער ומרירות מזה. ולהשפיל ולהכניע גשמיות וחומריות הגוף שלא יהיה בבחי' יש
ודבר נפרד

וצריך להרגיש את הכאב והמרירות שבדבר, ולהשפיל ולהכניע את הגשמיות והגסות של הגוף, כדי שלא יהיה
בבחינת יש ודבר נפרד.

(ועמ"ש מענין זה בד"ה בהעלתך את הנרות. ובד"ה ואתה תצוה גבי כתית למאור. ועיין בסש"ב [בספר
של בינונים] פכ"ט. ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן. ועי' זח"ג [זהר חלק ג] שלח קס"ח א' קרח קע"ח א' גבי ועבד
הלוי הוא)

(ראו מה שנכתב בעניין זה במאמר המתחיל "בהעלותך את הנרות", ובמאמר המתחיל "ואתה תצוה", בעניין "כתית
למאור"; וראו ספר של בינונים, פרק כ"ט; וכן מה שנכתב במאמר המתחיל "קושר לגפן"; וראו זוהר, חלק ג', שלח,
קס"ח א', [ו] קרח, קע"ח א', בעניין "ועבד הלוי הוא").

ולכן תקנו בברכת ק"ש [קריאת שמע] אבינו אב הרחמן וכן בברכה ראשונה ברחמיך הרבים רחם עלינו
לעורר רחמים רבים על גשמיות הגוף

ולכן תיקנו בברכת קריאת שמע "אבינו אב הרחמן", וכן בברכה הראשונה "ברחמיך הרבים רחם עלינו", כדי לעורר
רחמים רבים על גשמיות הגוף.

ובזה יכנע לבבו ויבא לקרות ק"ש [קריאת שמע] ואהבת בכל נפשך ע"י התכוננות באחד בבחי' יחודו ית'
שמבלעדי בחי' כתישה וכיטוש הגוף לא יפעול התכוננות בנפש לבא מההעלם אל הגילוי להיות
ואהבת בכל נפשך ממש.

ובכך ייכנע לבבו, ויבוא לקרוא קריאת שמע ולומר "ואהבת... בכל נפשך", מתוך התכוננות ב"אחד", בבחינת
אחדותו ית'. שכן בלי בחינת כתישה וכיטוש של הגוף, ההתכוננות לא תפעל בנפש להוציא אותה מן ההעלם אל
הגילוי, כך שתהיה בה אהבה ממש "בכל נפשך".

30 וכיצד תהיה התעוררות רחמים רבים על גשמיות הגוף מקדימים לומר המלך המרומם לבדו מאז פי'
המלך שמבחי' מלך

וכיצד תתעורר רחמים רבים על גשמיות הגוף? תחילה אומרים: "המלך המרומם לבדו מאז". "המלך" פירושו
שמבחינת מלך,

היינו מדת מלכותו ית' חיים וקיימים כל הנבראים וכל העולמות כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים ואין זה אלא בבחי' זיו והארה כו',

כלומר ממידת מלכותו ית' חיים וקיימים כל הנבראים וכל העולמות, ככתוב: "מלכותך מלכות כל עולמים"; והדבר הוא רק בבחינת זיו והארה וכו'.

אבל הוא לבדו ית' הוא המרום שאינו בגדר התלבשות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והוא המתנשא מימות עולם היינו ו"ק [וי' קצוות] מעלה ומטה מזרח ומערב כו' והוא מתנשא מהם שאינו בגדר מקום אבל הוא לבדו ית' הוא המרום, שכן אין הוא בגדר התלבשות באופן שיהיה ממלא כל עלמין. והוא המתנשא מימות עולם, כלומר מששת הקצוות — מעלה ומטה, מזרח ומערב וכו'; והוא מתנשא מעליהם, שכן אינו בגדר מקום.

כי אין ערוך לך אלא הוא ית' סכ"ע [סובב כל עלמין] מעלה ומטה שוין לפניו ית' ואציעה שאול הנך גם חשך לא יחשיך ממך כחשכה כאורה ואי לזאת ברחמיך
כי "אין ערוך לך", אלא הוא ית' סובב כל עלמין: מעלה ומטה שווים לפניו ית'. "ואציעה שאול הנך"; "גם חושך לא יחשיך ממך... כחשכה כאורה". ולכן: "ברחמיך

הרבים רחם עלינו גם על בחי' הגשמיות שלא תהיה נראה יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ונפרד מחמת שירדה בסתר המדרגה ובהסתר פנים והעלם אחר העלם כי לא שייך זה אלא בבחי' השתלשלות וסתר המדרגות שיש רוחניות וגשמיות,

הרבים רחם עלינו" — גם על בחינת הגשמיות, שלא תיראה כיש וכדבר בפני עצמו, נפרד, מחמת שירדה להסתר המדרגות, בהסתר פנים ובהעלם אחר העלם. שכן הדבר שייך רק בבחינת השתלשלות ובהסתר המדרגות, שבהם יש רוחניות וגשמיות;

אבל בבחי' סוכ"ע רוחניות וגשמיות שוין וכמשל העיגול שסובב מעלה ומטה שחלק העליון ממנו הוא עליון מאד וחלק התחתון הוא תחתון מאד ומקיף ג"כ בחי'

אבל בבחינת סובב כל עלמין רוחניות וגשמיות שוות. הדבר דומה לעיגול המקיף את מעלה ומטה: חלקו העליון גבוה מאד וחלקו התחתון נמוך מאד, ואף על פי כן הוא מקיף גם את בחינת

מטה וכך כתיב ומתחת זרועות עולם וכתוב וימינו תחבקני כאדם החובק את חברו ומקיף גם בחי' אחריים וחיצוניות שלו ולכך לפי שהוא המתנשא מימות עולם יכול להיות ברחמיך הרבים רחם עלינו,

מטה. וכך כתוב: "ומתחת זרועות עולם"; וכתוב: "וימינו תחבקני" — כאדם המחבק את חברו, ומקיף בחיבוקו גם את גבו ואת צדו החיצוני. ולכן, מפני שהוא המתנשא מימות עולם, יכול להיות "ברחמיך הרבים רחם עלינו".

ולכן נקי' רחמים גדולים שנמשכים ומתפשטים גם למטה מטה אפילו בעוה"ז הגשמי, ועמ"ש סד"ה ואתה יגדל נא כח אד' כו', ובברכה שניה אומרים ג"כ אבינו אב הרחמן כו' ולא נבוש כו' לעולם ועד.

ולכן הם נקראים "רחמים גדולים", שכן הם נמשכים ומתפשטים גם למטה־מטה, אפילו בעולם הזה הגשמי. ועיין מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "ועתה יגדל נא כוח אדני" וכו'. ובברכה השנייה אומרים גם "אבינו אב הרחמן" וכו', "ולא נבוש" וכו', "לעולם ועד".

דהנה עד"מ כשאדם עושה איזה דבר שטות ואח"כ בפתע פתאום רואה בן אדם שרואה אותו הרי הנה, לשם המחשה: אדם עושה מעשה שטות כלשהו, ולאחר מכן, לפתע פתאום, הוא רואה אדם שמביט בו, תפול עליו בוש גדולה אפילו אם היה עושה דבר זה כשהוא לבדו בכיתו לא היה כזה כדי בזיון מ"מ כשרואה שאחרים רואים אותו מתבייש מאד.

נופלת עליו בוש גדולה: אף שאילו היה עושה את הדבר הזה כשהוא לבדו בביתו, לא היה בכך משום חרפה גדולה, בכל זאת, כשרואה שאחרים רואים אותו, הוא מתבייש מאוד.

31 וכך עד"מ הנה כעת השמים והארץ הגשמיים מעלימים ומסתירים אור ה' עד שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו],

כך גם, בדרך משל: כעת השמים והארץ הגשמיים מסתירים ומעלימים את אור ה', עד שהעולם נראה כיש וכדבר בפני עצמו.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב ונגלו כספר השמים ולא יהיה עוד השמים והארץ בבחי' העלם והסתר פנים רק השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה

אבל לעתיד לבוא נאמר: "השמים ייגולו כספר"; השמים והארץ כבר לא יהיו במצב של העלמת פנים והסתר, אלא יהיו "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה".

ואזי יהיה גדול כח הבושה בהגלות נגלות אור הוי' וכן בהפרד הנפש מהגוף בגי'ע [בגן עדן] שתזכה לחזות בנועם ה' בגילוי זיו השכינה אזי יבוש ויכלם.

ואז יהיה כוח הבושה גדול, כאשר אור הוי' יתגלה בגלוי. וכך גם כשהנשמה נפרדת מן הגוף בגן עדן, וזוכה ל"חזות בנועם הוי'" בהתגלות זיו השכינה — אז האדם יתכייש ויכלם.

ואותה אנו מבקשים שלא נבוש לעולם ועד, (והנה הטעם שצ"ל התעוררות רחמים שעיי' דוקא נמשך ומתגלה בחי' כשמן הטוב.

על כך אנו מבקשים שלא נבוש לעולם ועד. (והנה, הסיבה שצריכה להיות התעוררות רחמים היא שדווקא על ידה נמשכת ומתגלה הבחינה של "כשמן הטוב",

היינו כי יג"מ [י"ג מדות] הרחמים יש בהם חיצוניות ופנימיות החיצוניות נמשל לשערות ונקי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] והפנימיות הוא בחי' כשמן הטוב כו'. יורד על הזקן כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (קל"א א')

היא שיי'ג מידות הרחמים כוללות חיצוניות ופנימיות: החיצוניות נמשלת לשערות ונקראת י"ג תיקוני דיקנא, והפנימיות היא הבחינה של "כשמן הטוב" וכו', "יורד על הזקן", כמו שכתוב באדרא רבא (קל"א א').

ולכן עיי' התעוררות רחמים דוקא נמשך בחי' כשמן הטוב שעיי' התעוררות רחמים נמשך שיתגלו פנימיות רחמים גדולים.

ולכן דווקא באמצעות התעוררות רחמים נמשכת הבחינה של "כשמן הטוב", שכן התעוררות הרחמים גורמת לכך שהפנימיות של הרחמים הגדולים תתגלה.

ומה שנקי' התעוררות רחמים בשם כתישה וביטוש הגוף כמשל כתישת הזיתים, הענין יובן ע"פ מ"ש במ"א בדי"ה קול דודי בענין הטעם שהמרור הוא בקו האמצעי מפני שבחי' רחמים לא שייך

ומה שהתעוררות רחמים נקראת בשם כתישה וחבטה של הגוף, בדומה לכתישת זיתים — הדבר יובן על פי מה שכתוב במקום אחר, במאמר הפותח במילים "קול דודי", בעניין הטעם לכך שהמרור נמצא בקו האמצעי: מפני שהבחינה של רחמים שייכת

אלא במקום שחסר ומר לו ע"כ נמשך עליו מדת הרחמים וכמ"כ [וכמו כן] כאן שכדי שיעורר וימשיך גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] זהו דוקא עיי' כובד

רק במקום שבו חסר לו ומר לו, ולכן מידת הרחמים נמשכת אליו. וכך גם כאן: כדי לעורר ולהמשיך את גילוי י"ג מידות הרחמים, הדבר נעשה דווקא באמצעות כובד

ראש ושיטעום מרירות בנפשו על ריחוקו מה' שירגיש היטב איך שחסר לו ורע ומר עזבו את ה' וזהו ענין הכתישה והביטוש להיות נשבר לבו בקרבו

שהוא ראש, ושיטעם מרירות בנפשו על ריחוקו מה', כך שירגיש היטב מה חסר לו, ושי"רע ומר עזבו את הוי"י. וזהו ענין הכתישה והביטוש: שלבו יישבר בקרבו.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו וע' בסש"ב [בספר של בינונים] פכ"ט שעיי' יועיל לנפשו כו'

ולכן אמרו חז"ל: "כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו". ועיינו בספר של בינונים, פרק כ"ט, שדבר זה יועיל לנפשו וכו',

בראיה חושיית כי בחי' ראייה נמשך מגילוי ח"ע [חכמה עילאה] שהוא בחי' שמן הנמשך ע"י הכתישה דייקא כנ"ל ועמ"ש בד"ה בהעלותך בענין כי עין בעין נראה כו':

בראייה מוחשית; שכן בחינת הראייה נמשכת מגילוי חכמה עילאה, שהיא בחינת השמן הנמשך דווקא על ידי הכתישה, כנזכר לעיל. ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "בהעלותך" בענין "כי עין בעין נראה" וכו'.

32 קיצור. אך כדי להיות האהוי"ר [האהבה ויראה] בלבו הוא ע"י כתישה וביטוש הגוף והתעוררות רחמים בשתים לפניו. שיהיה בחי' כלי תיקון.

סיכום. כדי שהאהבה והיראה יהיו בלבו, הדבר נעשה באמצעות כתישה והכאה של הגוף, והתעוררות רחמים בשתי הברכות שלפני קריאת שמע, כדי שתהיה בחינת כלי של תיקון.

וזהו כובד ראש. עונותי עברו ראשי. וכן למעלה קלני מראשי. וגולה לי [לשון] גלות כו' וכיצד התעוררות רחמים מקדימים לומר המלך המרומם לבדו.

וזהו כובד ראש: "עונותי עברו מעל ראשי"; וכך גם למעלה: "כבד עליי ראשי"; ו"גולה" הוא מלשון גלות וכו'. וכיצד מתעוררים רחמים? תחילה אומרים: "המלך המרומם לבדו".

ואי לזאת ברחמיך הרבים רחם גם על הגשמיות. ולכן נק' רחמים גדולים. ובאהבת עולם אומר ג"כ אבינו אב הרחמן כו'

ולכן, "ברחמיך הרבים, רחם" גם על הגשמיות; ומשום כך הם נקראים "רחמים גדולים". וגם ב"אהבת עולם" אומרים: "אבינו, אב הרחמן" וכו'.

ופי' ולא נבוש לעולם ועד וע"י ממשיכים בחי' כשמן הטוב כו'. והטעם שהתעוררות רחמים נק' כתישה ע"ד מרור בקו האמצעי כו':

ופירוש "ולא נבוש לעולם ועד". ובאמצעות ממשיכים את בחינת "כשמן הטוב" וכו'. והטעם לכך שהתעוררות רחמים נקראת כתישה הוא על דרך המרור שבקו האמצעי וכו'.

33 ז והנה בחי' כתישה וביטוש חומריות הגוף שהיא מבחי' הזיתים, יש שני זיתים אחד מימין הגולה ואחד

על שמאלה, ימין ושמאל תפרוצי ימין מקרבת היא בחי' אהבה ושמאל דוחה היא בחי' יראה

7. והנה, בבחינת הכתישה והביטוש של גסות הגוף, שהיא מבחינת הזיתים, יש שני זיתים: "אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה"; "ימין ושמאל תפרוצי". "ימין מקרבת" — זו בחינת אהבה, ו"שמאל דוחה" — זו בחינת יראה.

כי יש בחי' זית המוציא שמן הוא הביטול זה והכנעה זו כדי לבא לבחי' ואהבת בכל לבבך והוא בחי' רצוא.

כי יש בחינה של זית המוציא שמן — ביטול והכנעה אלה — כדי להגיע לבחינת "ואהבת בכל לבבך"; וזו בחינת רצוא.

ויש בחי' זית לבא לבחי' יראה והוא בחי' שוב, ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו בענין והם מדקדקים על עצמם עד כזית

ויש בחינה של זית [שמביאה] לבחינת יראה, וזו בחינת שוב. ועיין כמה שנכתב בביאור על הפסוק "כה תברכו", בעניין "והם מדקדקים על עצמם עד כזית".

(ובמדרש שמות רבה פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] שני בני היצהר הם משה ואהרן וע' בבראשית רבה ס"פ א' בחוקותי פל"ו וע' בזח"ב [בזהר חלק ב'] וארא דכ"ז א' בפסוק הוא אהרן ומשה ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם האוצ"ח [האוצרות חיים] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' אמור דק"ב סע"ב [סוף עמוד ב] איתא באוצ"ח [באוצרות חיים] כו' ועמ"ש בד"ה קול דודי גבי מדלג ומקפץ),

(ובמדרש שמות רבה, פרק ט"ו: "שני בני היצהר" הם משה ואהרן; ועיין בבראשית רבה, בסוף פרשת בחוקותי, פרק ל"ו; ועיין בזהר חלק ב, וארא, דף כ"ז ע"א, על הפסוק "הוא אהרן ומשה", ובמקדש מלך שם בשם אוצרות חיים; וברמ"ז, פרשת אמור, דף ק"ב סוף ע"ב, מובא מאוצרות חיים וכו'; ועיין כמה שנכתב במאמר המתחיל "קול דודי", בעניין "מדלג ומקפץ").

והוא בחי' ודברת בם בם דייקא דהיינו כמ"ש למעלה הדברים האלה אשר אנכי מצוך אנכי ממש וזו בחינת "ודברת בם" — "בם" דווקא; כלומר, כפי שנכתב למעלה: "הדברים האלה אשר אנכי מצוך" — אנכי ממש,

דהיינו להיות הדבור בד"ת [בדברי תורה] הוא בחי' ביטול ודברי אשר שמתי בפ"ך ודברי ממש התקשרות מחשבה במחשבה דבור בדבור כו'.

כלומר, שהדיבור בדברי תורה יהיה בבחינת ביטול, ו"ודברי אשר שמתי בפ"ך" — דבריי ממש: התקשרות מחשבה במחשבה, דיבור בדיבור וכו'.

34 והנה ברבות ס"פ אמור שם פי' ג"כ וגולה על ראשה לשון גאולה היינו מבחי' כובד ראש הנ"ל שקודם התפלה יומשך בחי' וגאולה על ראשה וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה.

והנה, במדרש רבה, בסוף פרשת אמור, מפרשים גם את "וגולה על ראשה" כביטוי לגאולה: כלומר, מן הבחינה של כובד ראש שהוזכרה לעיל, הקודמת לתפילה, נמשכת הבחינה של "וגאולה על ראשה". וזהו ענין סמיכת גאולה לתפילה.

ותוספת האלף שעל ידו נעשה מבחי' גולה בחי' גאולה זהו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי מה אלא מאה הוא המשכת סוכ"ע בחי' אלף שהוא פלא שנמשך במלכות ארוממך אלקי המלך. והוספת האל"ף, שבאמצעותה הבחינה של גולה נעשית לבחינה של גאולה, היא על דרך מאמר חז"ל: "אל תקרי מה אלא מאה". זהו המשכה של סוכב כל עלמין, הבחינה של אל"ף, שהיא פלא, אל מלכות: "ארוממך, אלקי המלך".

35 והיינו ע"י מאה ברכות. וכך בחי' זו זהו ענין גאולה. וכמו ביצ"מ [ביציאת מצרים] ע"י שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים

וזה נעשה באמצעות מאה הברכות. בחינה זו היא ענין של גאולה, כמו ביציאת מצרים, כאשר מלך מלכי המלכים נגלה אליהם,

הקב"ה שעייז וגאלם ועמ"ש בד"ה נאו לחייך בתורים כפי' הפסוק כה אמר ה' צבאות כו' אני ראשון ואני אחרון ע"ש. וענין בחי' זו כנפש בעבודה.

הקדוש ברוך הוא, ועל ידי כך "וגאלם". ראו גם את הנכתב במאמר המתחיל "נאו לחייך בתורים", בביאור הפסוק "כה אמר ה' צבאות" וכו', "אני ראשון ואני אחרון"; עיינו שם. וענינה של בחינה זו כנפש, בעבודת ה',

היינו צאת פנימיות נקודת הלב שהיתה בבחי' גלות ושכיה תוך תאוות נפש הבהמית ועתה יוצאה ועולה למעלה לדבקה בו בתשוקה עזה כמ"ש באג"ה [באגרת הקודש] סי' ד':

הוא יציאת הנקודה הפנימית שכלב, שהייתה במצב של גלות ושכי בתוך תאוות הנפש הבהמית, וכעת היא יוצאת ועולה למעלה כדי לדבוק בו בתשוקה עזה, כפי שנכתב באגרת הקודש, סימן ד'.

36 קיצור. שיש ב' בחי' זיתים. א' המוציא שמן לבא לבחי' אהבה ורצוא ויש זית הממשיך בחי' יראה ושוב בחי' ודברת במ' וענין שמבחי' וגולה נמשך סמיכת גאולה לתפלה:

סיכום. יש שתי בחינות של זיתים: האחד מפיך שמן, כדי להגיע לבחינת אהבה ורצוא; ויש זית שממשיך את בחינת היראה והשוב, בחינת "ודברת במ'". והענין הוא שמבחינת "וגולה" נמשכת סמיכת גאולה לתפלה.

37 ח וכו' [וכל זה] היא פרשה ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' קבלת עול מלכות שמים כדי שאח"כ יקבל עליו עול מצות פי' עול מצות שהמצות הן עול על האדם לקיים מצות המלך

ח. כל זה הוא החלק הראשון של קריאת שמע, שהוא בחינת קבלת עול מלכות שמים, כדי שלאחר מכן יקבל עליו עול מצוות. פירוש "עול מצוות" הוא שהמצוות הן עול המוטל על האדם, כדי לקיים את ציווי המלך.

כי הגם שהמצות הן רצון העליון ב"ה ונמשך מהם תענוג עליון, מ"מ צריך לקיים אותם מצד גזירות המלך בבחי' ביטול ג"כ כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח

אף שהמצוות הן רצונו העליון יתברך ונמשך מהן תענוג עליון, בכל זאת יש לקיים אותן משום שהן גזירות המלך, מתוך ביטול גם כן, כפי שמבואר במאמר המתחיל "ועתה יגדל נא כוח".

והיינו שכמו שבקבלת עול מלכות שמים יש ב' בחינות כך יש בקבלת עול מצות ב' בחי' וזהו ענין דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

כלומר, כשם שבקבלת עול מלכות שמים יש שתי בחינות, כך יש שתי בחינות גם בקבלת עול מצוות. וזהו ענין "יראה ואהבה" [ו] "אהבה ויראה".

38

והנה כתיב שבעה ושבעה מוצקות ב"פ [ב' פעמים] שבעה כי לכל נר יש ב' מוצקות שמציקות וממשיכות בנרות, מוצק א' הוא שמן מבחי' השני זיתים, ומוצק הב' הוא מ"ש המריקים מעליהם הזהב והוא בחי' שמחה של מצוה

והנה נאמר "שבעה ושבעה מוצקות" — פעמיים שבעה, כי לכל נר יש שני מוצקות, היוצקים וממשיכים [שמן] אל הנרות. המוצק הראשון הוא שמן מבחינת שני הזיתים; והמוצק השני הוא מה שנאמר "המריקים מעליהם הזהב", והוא בחינת שמחה של מצווה.

כי זהב הוא בחי' שמחה וחדוה כמ"ש מצפון זהב יאתה ועל שמחה של מצוה הוא מ"ש ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה כו'

כי זהב הוא בחינת שמחה וחדוה, כמו שנאמר "מצפון זהב יאתה". ועל שמחת המצווה נאמר "ונתתי מטר ארצכם בעתו, יורה וכו',

להיות קבלת המצות בגילה בחדוה בנועם ה' והוא מ"ש באמת ויציב ונכון ונעים וטוב ויפה, כדי שקבלת המצוות תהיה בגילה, בשמחה, ב"נועם הוי". וזהו שנאמר בברכת אמת ויציב: "ונכון ונעים וטוב ויפה".

ולכן בפי' שניה של ק"ש [קריאת שמע] לא כתיב בכל מאדך כמו בפי' ראשונה כי בפי' ראשונה הוא ממטה למעלה ולכן נאמר בכל מאדך

ולכן בפרשה השנייה של קריאת שמע לא נאמר "בכל מאדך", כפי שנאמר בפרשה הראשונה. כי בפרשה הראשונה העבודה היא מלמטה למעלה, ולכן נאמר "בכל מאדך";

אבל בפי' שניה הוא להיות דוקא גילוי התענוג והשמחה של מצוה בקיום המצות מבלי גבול הנפש להיות שש ועלז בה' מחמת שנעים וטוב כו'.

אבל בפרשה השנייה הכוונה היא דווקא לגילוי התענוג והשמחה של המצווה בקיום המצוות, למעלה מגבולות הנפש: לשמוח ולעלוז בה' משום שנעים וטוב וכו'.

39

וזהו והחכמה תחיה כו' שהתורה שהיא בחי' חכמה בחי' ביטול שבפי' ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] ודברת בם מביאים לידי גילוי השמחה והתענוג שבפי' שניה היא שמחה של מצוה כו'.

וזהו [פירוש] "והחכמה תחיה וכו': התורה, שהיא בחינת חכמה וביטול שבפרשה הראשונה של קריאת שמע, "ודברת בם", מביאה לידי גילוי את השמחה והתענוג שבפרשה השנייה — שמחה של מצווה וכו'.

ולכן אע"ג [אף על גב] שהמצות הן בשרשן למעלה מהתורה ונקי בעליה שהרצון עליון הוא למעלה מהחכמה אעפ"כ [אף על פי כן] למטה החכמה תחיה את המצות להיות בחי' שמחה של מצוה וגילוי התענוג עליון בקיום המצוה.

ולכן, אף שהמצוות בשורשן למעלה מן התורה ונקראות "בעליה", כי הרצון העליון למעלה מן החכמה, בכל זאת למטה החכמה מחיה את המצוות, כך שתהיה בהן בחינת שמחת מצווה וגילוי התענוג העליון בקיום המצווה.

(לפי' [לפי זה] פי' תחי' כמו להחיות בהן נפש כל חי דהפי' פקוח נפש ותענוג וכמ"ש בד"ה וידעת היום גבי פי' וצדיק באמונתו יחיה).

(לפי זה, "תחיה" פירושו כמו "להחיות בהם נפש כל חי", שפירושו פיקוח נפש ותענוג; וכמו שמבואר במאמר המתחיל "וידעת היום", בעניין פירוש "וצדיק באמונתו יחיה").

ועי"ל [ועוד יש לומר] בענין והחכמה תחיה את המצות הנקי בעליה דהא בגמרא רפ"ו דברכות משמע שפי' והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי עדיין לא נקי עושים רצונו של מקום כדבעי ומבואר הטעם במ"א לפי שלא נאמר בה בכל מאודך.

ועוד יש לומר בעניין "והחכמה תחיה את המצוות", הנקראות "בעליה": שהרי בגמרא, בתחילת פרק ו' בברכות, משתמע שהפרשה "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי" עדיין אינה נקראת "עושים רצונו של מקום" כראוי; והטעם מבואר במקום אחר — משום שלא נאמר בה "בכל מאודך".

אי"כ הרי עיי' בחי' בכל מאדך שבפי' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שהיא קבלת עול מלכות שמים נמשך מעלה יתירה בקיום המצות להיות נקי עושים רצונו של מקום וזהו ענין החכמה שבה

אם כן, הרי שבאמצעות בחינת "בכל מאודך" שבפרשה הראשונה של קריאת שמע, שהיא קבלת עול מלכות שמים, נמשכת מעלה יתרה בקיום המצוות, כך שהן נקראות "עושים רצונו של מקום". וזהו ענין החכמה שבה,

ועל ידה נמשך בחי' בכל מאדך כנ"ל בענין וגולה על ראשה היא תחי' בעליה שהם המצוות. וביאור הענין היינו כמ"ש במ"א שבמצות יש ב' בחי' הא' מה שנמשך בבחי' אור מקיף ונקי לבושים.

ועל ידה נמשכת בחינת "בכל מאודך", כנזכר לעיל בענין "וגולה על ראשה"; והיא "תחיה בעליה", שהן המצוות. וביאור הענין: כמו שמבואר במקום אחר, שבמצוות יש שתי בחינות. הראשונה היא מה שנמשך בבחינת אור מקיף ונקרא לבושים.

הב' מה שנמשך ומאיר מבחי' מקיף זה לתוך הא"פ [האור פנימי] בבחי' פנימיות ועל המשכה זו שבפנימיות נק' עושין רצונו של מקום שממשיכים הגילוי בפנימיות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הנק' מקום מקומו של עולם כו'

השנייה היא מה שנמשך ומאיר מבחינת המקיף הזה אל תוך האור הפנימי, בבחינת פנימיות. ועל המשכה פנימית זו נאמר "עושים רצונו של מקום": הם ממשיכים את הגילוי פנימה, אל בחינת ממלא כל עלמין, הנקראת "מקום" — מקומו של עולם וכו'.

וזהו ע"י והחכמה תחיה החיות הוא שיומשך בגילוי להאיר בבחי' פנימיות כמו כי הדם הוא הנפש כו'. גם י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש כי נר מצוה כו' ודרך חיים.

וזהו על ידי "והחכמה תחיה": חיות פירושה שהיא נמשכת בגילוי ומאירה בבחינת פנימיות, כמו "כי הדם הוא הנפש" וכו'. עוד אפשר לומר בדרך המבוססת על מה שנאמר "כי נר מצוה" וכו', "ודרך חיים".

הרי דרך חיים הוא למעלה מהמצוה עצמה וע"ז נאמר והחכמה תחיה בעליה. ומכ"ז [ומכל זה] יובן מ"ש ברכות נשא פ"ג (ד' רנ"ב ד') ע"פ כלך יפה רעיתי לפי שירמיה אומר כסף נמאס כו'

הרי "דרך חיים" נמצאת למעלה מהמצוה עצמה, ועל כך נאמר: "והחכמה תחיה בעליה". מכל האמור יובן מה שנאמר במדרש רבה, נשא, פרק י"ג (דף רנ"ב ע"ד), על הפסוק "כולך יפה רעיתי": "לפי שירמיה אומר: כסף נמאס" וכו',

בא זכריה ואמר מנורת זהב כולה כו' וי"ל [ויש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] ברכות פ' תרומה וזאת התרומה זהב זו בכל שנאמר רישא דדהבא.

בא זכריה ואמר: "מנורת זהב כולה" וכו'. ויש לומר [שזה] על פי מה שנאמר במדרש רבה, פרשת תרומה: "וזאת התרומה... זהב" — זו בכל, שנאמר: "רישא דדהבא".

40 ולכאורה תמוה דרישא דדהבא זהו כתר דקליפה שהרי קאי על נבוכדנצר שהחריב את בית המקדש ומה ענין לזהב דתרומה

ולכאורה הדבר תמוה: "ראש של זהב" הוא כתר של קליפה, שהרי הכוונה לנבוכדנצר, שהחריב את בית המקדש; מה אפוא הקשר לזהב התרומה?

אך כמ"ש ברבות ס"פ מצורע בירושלים לא קיימתם מצות זיבה כו' עד על אותה שעה אומר כולך יפה רעיתי כו' וזהו ע"ד מ"ש במ"א ע"פ

אלא [הדבר הוא] כפי שנאמר במדרש רבה, בסוף פרשת מצורע: "בירושלים לא קיימתם מצוות זיבה" וכו', עד: "על אותה שעה נאמר: 'כולך יפה רעייתי' וכו'. והדבר דומה למה שמבואר במקום אחר על הפסוק

כי נער ישראל כו' וממצרים קראתי לבני כמשל בן נער שכל זמן שמראה לו אביו אהבתו כו' מתרבה בנפשו כו'

"כי נער ישראל" וכו', "וממצרים קראתי לבני": כמו כמשל של בן צעיר, שכל זמן שאביו מראה לו אהבה וכו', הוא מתרבה בנפשו וכו';

אכן אם אביו גוער בו ודוחהו חוץ לביתו כו' אזי מתעורר ומתגלה אהבת הבן אל אביו.

אבל אם אביו גוער בו ודוחק אותו אל מחוץ לביתו וכו', אז אהבת הבן לאביו מתעוררת ומתגלית.

41 וצועק במר נפשו כו' וזהו שלפי שנער ישראל ע"כ ע"י מצרים קראתי לבני ופרעה הקריב כו'.

והוא זועק במרירות נפשו וכו'. וזהו פירוש הדברים: דווקא משום ש"ישראל נער", על כן באמצעות מצרים "קראתי לבני"; ו"פרעה הקריב" וכו'.

וזהו שדוקא ע"י גלות בבל נעשה מנורת זהב וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' בארץ ציה דוקא כמ"ש במ"א בד"ה

וזו הסיבה שדווקא באמצעות גלות בבל נעשתה מנורת זהב; וכפי שנאמר: "צמאה לך נפשי" וכו', "בארץ ציה" דווקא, כפי שמוסבר במקום אחר במאמר המתחיל

להבין ענין יו"ט [יום טוב] שני. וגם כמ"ש ע"פ בשלח פרעה כו' לכן ע"י ביררו רישא דדהבא. ונעשו מנורת זהב.

"להבין ענין יום טוב שני". וכן כפי שמוסבר על הפסוק "בשלח פרעה" וכו'. לכן, באמצעות זאת, ביררו את "רישא דדהבא" ונעשו מנורת זהב.

אמנם מ"מ עיקר בחי' זו קא אלע"ל [על לעתיד לבוא] שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו כמעלת הזהב כו':

אולם בכל זאת, בחינה זו שייכת בעיקר לעתיד לבוא, כשיאמרו ליצחק: "כי אתה אבינו", בדומה למעלת הזהב וכו'.

42 קיצור. וכ"ז [וכל זה] קבלת עול מלכות שמים ואח"כ צ"ל עול מצות עול דוקא. שבעה ושבעה מוצקות לכל נר שני מוצקות אחד ממשיך השמן מבחי' השני זיתים לבוא לבחי' רצוא ושוב ומוצק ב' ממשיך הזהב

סיכום. כל זה הוא קבלת עול מלכות שמים, ולאחר מכן צריכה לבוא קבלת עול מצוות — עול דווקא. "שבעה ושבעה מוצקות": לכל נר שני מוצקות. מוצק אחד ממשיך את השמן מבחינת שני הזיתים, כדי להגיע לבחינת רצוא ושוב; והמוצק השני ממשיך את הזהב,

והוא שמחה של מצוה. וזהו והחכמה המביאה לקבלת עול מלכות שמים היא תחיה בעליה שהם המצות:

והוא שמחת המצווה. וזהו [פירוש]: "והחכמה", המביאה לקבלת עול מלכות שמים, "תחיה בעליה" — שהן המצוות.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/6

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק